



BIBLIOTECA  
FVNDATIVNEI  
VNIVERSITARE  
CAROL I.



Nº Curent 35986 Format

Nº Inventar A 14900 Anul

Sectia Depozitii Raftul

*Inv. A. 14.900*

MIRCEA RĂDULESCU

# SERENADA DIN TRECUT

Comedie istorică în patru acte, în versuri

Lucrare premiată de două ori de Direcția Generală  
a Teatrului Național din București



BUCUREȘTI

„CARTEA ROMÂNEASCĂ” — Institut  
de Arte Grafice, Editură și librărie  
Soc. Anonimă — B-ful Academiei, 3

1921

38421

CONTROL 1953

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSITARA  
"C. D. P. C." BUCURESTI  
C.C. 35.986

1953

rc 21 / 08

14/108

BCU-Bucuresti



C38727

## PERSOANELE

---

Petru Cercel, Voevod al Munteniei  
Spătarul Miriște  
Vornicul Rugină  
Vistierul Dan  
Postelnicul Stamate  
Paharnicul Gheorghită  
Chelarul Boloboc  
Spătarul Preda  
Spătarul Negru  
Dobromir Ban al Craiovei  
Medelnicerul Udrea  
Logofătul Stroe  
Clucerul Vintilă  
Căpitanul Radu  
Benedetto Giuliano, sculptor spadașu  
Francisco Pugiella, poet toscan  
Cavalerul de Lodun, inginer francez  
Berthier, atașatul Franței pe lângă Cercel

**Straparola****Cinzio****Contarini****Giovani****Cezare****Dandolo**} **venețieni****D-na Maria, soția lui Cercel****Jupânița Marga, fata lui Miriște**” **Sima**” **Arghira**” **Mușa**” **Păuna**” **Călina**” **Smaranda****Dona Bianca, venețiană****Uu slujitor domnesc****Un copil de casă****Boieri, slujitori, străjeri, jupânițe.****Acțiunea se petrece la anul 1853.**

# ACTUL I

---

## ACTUL I

Terasa unei serai pe malul Bosforului. Se zărește Cornul-de-aur, cu vilele și minaretele albe strălucind în lumina soarelui de amiază, dincolo pe malul opus. Terasa se prelungește cu scări care scoboară în jos până la țarm. La ridicarea cortinei, grupuri de artiști francezi și italieni veseli și zgomotoși. Unii cântă din mandoline și ghitări, alții joacă cărți sau șah, iar alții stau întinși pe sofale fumând din narghilele și ciubuce. Atmosfera ca după o zi de lucru în atelier. Un piedestal pentru o statuie neterminată, un șevalet pentru o pânză abia schițată. Covoare, divane, ghitări, mandoline, tamburine.

### SCENA I

**Benedetto, Pugiella, De Lodun, Contarini,  
Straparola, Giovanni, Cezare, Cinzio, Dandolo.**

#### Giovani

către Cezare, jucând cărți

Valetul.

**Cezare**

Popa!

**Giovani**

Asul!

**Benedetto**

făcând scrimă cu De Lodun

Incepem?

**De Lodun**

încrucșând floreta

Gata!

**Contarini**

entre Cinzio, jucând șah

Șah!...

**Straparola**

fumând din narghilea

De când mă aflu-aicea sunt ca un padișah!

**Pugiella**

inspirat scrie

O! Bianca, de-al tău farmec, cu cât sunt mai departe  
Cu-atât sunt mai aproape.. Și-acum o rimă...



**Ciovani**

către Cezare, tare

Carte !

**Pugiella**

supărat

Vă rog, nu mă 'nterupeți...

**Benedetto**

fandând

Atins !

**Straparola**

către Dandolo

Pe viața mea,

Nimica nu-i mai dulce decât o narghilea!

Stai jos, pe când Pegasul te plimbă 'n calcadă...

**SCENA II-a**

Acceiași, apoi Berthier

**Berthier**

intrând

Prieteni veste bună! Viu dela ambasadă!

**Benedetto**

Ei, ce-i cu Prințul Petru, nu-i încă proclamat ?

### Berthier

In clipa asta tronul valah e la mezat!  
 La poartă se dă luptă, o luptă 'nversunată...  
 Aveam izbânda 'n mână... Dar Kiajna încărcată  
 Cu daruri și peșcheșuri sosi la Kandili  
 Și cumpărând vizirii voește a-i sili  
 Prin aur și bacșișuri pe Mihnea să-l menție...

### De Lodun

Dar diplomații noștrii ?

### Berthier

Ei fac diplomație !..

De Germiny, ilustru și bunul nostru-amic,  
 Reprezentantul Franței și-al Regelui Henric,  
 Lucrând cu iscusință, din răspuțeri susține  
 Pe Principele Petru, ce e pribeag și vine  
 Cu drepturi să se urce pe scaunul valah...  
 Ambasadorul nostru e-acum la Padișah,  
 Chemat de Prea Sublimul care-a dorit să-l vadă,  
 Căci s'a svonit la Poartă de-o nouă Cruciadă...  
 Pe-aceste vești firește, Sultanu-a pus temei  
 Și vrea să 'mpace Franța prin protejatul ei.  
 Și, în curând, prieteni, vom admira în zare  
 La Candili, pe vârful catargului cel mare,  
 Dacă triumful este al nostru, un drapel  
 Ce flutura-va 'n aer izbânda lui Cercel!

**Benedetto**

Va fi o sărbătoare...

**De Lodun**

Și doar i se cuvine

**Contarini**

E os de domn...

**Cinzio**

E falnic!

**Benedetto**

Și mânuește bine

Floreța și pistolul...

**Berthier**

E diplomat...

**Pugiella**

Poet!

Cât ai fuma ciubucul el scrie un sonet.

**Berthier**

La curtea Catherinei de Medicis furase  
Și inima și mintea femeilor frumoase...

### Benedetto

A 'nduplecat pe Doge și gravii magistrați  
Să-i dăruiasc — o navă și trei mii de ducați!  
In meșteșugul vorbei Cercel n'are pereche...

### Pugiella

Eu cred că talismanul ce'l are la ureche  
Acea splendidă perlă cu tainicul ei foc,  
Li poartă pretutindeni izbândă și noroc!

### Straparola

Și-o' taină însemnată de mine-i iscodită :  
Că Harzagui, frumoasa sultană favorită  
S'a 'ndrăgostit de dânsul așa de mult încât  
I s'a părut Sultanul că-i ciumă de urât...

Toți rād.

### Berthier

Eu l'am văzut la Luvru, sub aurul luminei  
Din mii de policandre, în fața Catherinei  
De Medicis și'n fața Curtenilor din jur;  
El cuvânta.. Și glasul lui cald de trubadur  
Când dulce ca o harfă, când rupt ca o ghitară,  
Le evoca o țară furată, mândra-i țară  
Cu munți înalți, cu pajiști, cu turme lungi de oi,  
Cu oameni buni și harnici, dar aprigi în război;  
Nervos strângeau, Curtenii, mânerul spedei late  
Iar blondele marchize visau înfiorate..

## Benedetto

A! Iată-l că sosește...

### SCENA III-a

Cei de sus toți, apoi Cercel

#### Cercel

Se vede Berthier

Semnalul ?

#### Berthier

cercetând zarea

Nu se vede...

#### Cercel

Ce veste, azi, mai e ?

#### Berthier

Nimica, Excelență, decât ce spune zarea...

#### Cercel

Doi ani de când mă'nșeală cu visuri depărtarea :  
Dol ani de când pe țărmul Bosforului aștept  
Ca să-mi recapăt tronul, ce'l moștenesc de drept,  
Cu sprijinul lui Henric al III-lea și-al Franței...  
Doi ani de când mă leagăn pe-aripele speranței  
Și vreau să'nfrâng Hazardul ce e un crunt Despot...

Da! el este mai tare și oamenii nu pot  
 Să-i schimbe rânduiala și-ascunsa-i cumpănire :  
 Pe-un talger Mihnea, Kiajna, vânzare, uneltire,  
 Urzeală de haremuri și intrigi de Serai,  
 Al Grecilor hrăpăreț, nesăturat alai,  
 Iar dincolo, să ție în cumpănă balanța,  
 Stă sabia Dreptății, De Germigny și Franța...  
 Zăbava asta, însă, de fel nu o pricep.

### Berthier

E mâna Kiajnei, care, sosită din Alep,  
 A ispitit cu aur și vorbe năzdrăvane  
 Câți-va viziri de seamă și patru cinci sultane...  
 A! Kiajna! Kiajna asta urzește-un plan drăcesc.

### Cercel

Da! Berthier!... Intr'una la dânsa mă gândesc.  
 Cum tainicul păiajen cu arta-i monstruoasă,  
 Urzește prin unghere și crengi subțirea-i plasă  
 Și stă la pândă'n dosul vicleanului său laț,  
 Tot astfel, Doamna Kiajna, pândește cu neșaf  
 Țesând în întuneric urzeala ei subțire  
 De vicleșug, de intrigi, de mreji, de lingușire...  
 Și'n partea ei balanța se pleacă tot mai grea !

### Straparola

filozofând

Nimica nu-i mai dulce decât o narghilea.  
 Mă simt chiar Padișahul...

**Cercel**

zărindu-l

A! bunul Straparola!

El n'are griji. Visează că-l leagănă gondola  
Ducându-l spre Giudeca...

**Straparola**

Ba nu! Visam acum

O albă baiaderă, cu vâl ușor de fum,  
Ce'n fața mea, în ritmul lascivului ei cântec,  
Cu grație să joace faimosul danț de pântec.

**Cercel**

A! tu, visezi, amice, când stai turcește jos,  
Cadânele cu danțul lasciv și voluptos  
Știind acum, maestre, pornirea-ți pătimașă,  
De-ajung sultan vre-odată, să știi că te fac pașă...

către ceilalți

Ași vrea să știu, prieteni, cum v'ați mai desfătat?  
Nu văd cu voi pe Bianca, modelul minunat.  
Pe unde 'ntârziază frumoasa venețiană?

**Benedetto**

imitând grațiile Biancăi

S'a dus ca să-și încerce o rochie persană.

**Cinzio**

privind trist pânza șevaletului

Și pânza mea așteaptă...

**Straparola**

Stagnează mândru-ți vis,

Etern !

**Cercel**

Adam și Eva goniți din Paradis...

**Benedetto**

Tabloul lui celebru.

**Pugiella**

De vrei ca'n lumea toată  
Să treci maestru mare, să nu-l faci niciodată...

**Cinzio**

Mă crezi ratat, ca tine...

**Cercel**

Ba vreau să-l zugrăvești,  
Ca să-l admir pe zidul Bisericei Domnești!...

**Benedetto**

Noi dac-avem într'una ciubuțe și cafele,



Ghitară, mandolină, șah, scrimă, narghilele  
 Lăsăm pe nesimțite să curg-al vieței val:;  
 Mai asvârlim o glumă, citim un madrigal,  
 Și când nu facem artă, vorbim filozofie...

### Pugiella

Aflat-am; Excelență, c'ai scris o poezie,  
 E pentru vre-o frumoasă?....

### Cerceel

Pe vremi scriam și eu  
 Pentru frumoase; astăzi scriu pentru Dumnezeu!

### Straparola

E mult mai diplomatic...

### Cinzio

către Benedeto

Vezi? Unul din caice  
 A tras la țarm. Se vede și-o nimfă'n el. Ai zice  
 Că s'a desprins din gândul califului persan.

### Benedetto

E alba odaliscă trimeasă de Sultan  
 Lui Straparola...

### Straparola

Ceruri! Ce forme vii rotunde!...



**Pugiella**

E parcă însuși Venus ce s'a'ntrupat din unde !

**Benedetto**

Frumoasa baideră scoboară din caic.

**Pugiella**

Ce șolduri mlădioase !..

**Straparola**

Ce grații și ce mic

Picior !

**Pugiella**

Când merge parcă un antic vers scandează

**Straparola**

E numai o părere ; nu merge, ci danțează...

**Benedetto**

Imi pare că e Bianca...

**Toți**

E Bianca !

## SCENA IV-a

Cei de sus, apoi Bianca

**Bianca**

în Costum de baiaderă, ridicându-și vălul

Ați ghicit!

Vestimântul meu vă place ?

**Straparola**

Superb!

**Bianca**

M'am travestit

Să fiu la fel cu cerul albastru și Bosforul...

**Cinzio**

Cu farmecul tău, Bianca tu ne'ntregești decorul!

**Benedetto**În fața ta un sculptor, aprins de-al artei foc,  
Ar face să palpite marmoreanul bloc!**Cercel**Iar eu, frumoasă fată, voi scri de-aci 'nainte  
Erotice sonete. în loc de imnuri sfinte...**Bianca**

O! Ce de complimente.,.

**Straparola**

Ce-amețitor parfum !

**Pugiella**

Tu porți tot orientul pe mândrul tău costum !

**Cercel**

Și fiindcă baiadera vrem s'o găsim deplină...  
In sunet de gitară unit c'o tamburină  
Voim să ne danțeze...

**Bianca**

apărându-se

Nu...

**Benedetto**

Nu te vom lăsa. !

**Toți**

Să joace !

**Straparola**

Să danțeze !

**Bianca**

Ei bine, voi dansa !

**Straparola**

Per Baco ! Mi-e o sete nebună...

**Cercel**

Pentru tine

Să vie vin de Kipru...

**Straparola**

Și amfore latine !

Un slujitor aduce amfora și cupele

**Cinzio**

Hei, muzica !

**Benedetto**

Să 'ncepem...

Bianca începe să danseze danțul celor șapte valuri ;  
după ce a isprăvit spectatorii o aplaudă.

**Toți**

A ! Bravo !

**Cercel**

Prea frumos !

**Straparola**

A învățat la școala lui Sapho din Lesbos !

### Cercel

Când focul este sacru e sacră și scânteia :  
Iar când dansează Bianca, re'nvie Salomeia..  
Să bem în cinstea Bianchei !

### Berthier

La Candili, în larg,  
S'a înălțat stindardul pe vârful de catarg !

### Benedetto

Este stindardul verde !...

### Cercel

Da ! E stindardul verde !  
E verde ca speranța ce vine să-mi desmierde  
Privirea și să-mi spuie că cerul e senin :  
Că s'a sfârșit potopul e creanga de măslin !  
E verde ca frunzișul plăpând de primăvară  
Când berzele pribege se reîntorc în țară...

înălțând ochii spre cer

O ! Doamne tatăl nostru și-al veșnicei lumini,  
Tu ce 'mpresori pământul c'o dragoste egală,  
Tu, care țezi hlami la potirelor de crini  
Că Solomon n'avut-a vestmânt mai plin de fală,  
Tu care-ajuți plutirea galerelor pe mări,  
Tu, ce le cruți de valuri și le deschizi limane,

Tu, care în imensul pustiul imens fără cărări  
Conduci, în noapte, pasul pierdutei caravane :

Spre tine, o, Părinte, eu glasul mi'l ridic,  
Spre slava ta divină și fără de hotare.  
În fața ta supremă nevolnic sunt și mic  
Iar, tu ești prea puternic și mila ta-i prea mare...

Eu sunt rătăcitorul și slabul pelerin  
Ce 'ngenunchiază, Doamne, la ușa slavei Tale :  
În glasul meu te roagă toți cei fără cămin  
Toți cei bătuți de vânturi, toți cei trudiți de cale...

În ochii mei visează toți cei ce au un vis,  
Toți cei ce 'n viața noastră hrănesc o năzuință,  
Toți cei ce bat la poarta ce nu li s'au deschis,  
Toți cei ce simt iubirea și cred într'o credință !

În ruga mea te roagă toți principii pribegi,  
Toți bine credincioșii porniți în Cruciate,  
În sufletul meu, Doamne, port legiuni întregi  
De preoți fără temple și regi fără regate...

Părinte-atotputernic, Tu, carele c'o stea  
Călăuzit-ai Magii pe calea lor divină,  
Dacă sunt vrednic Doamne, coboar-asupra mea  
O rază resfirată din marea Ta lumină...

O ! Tu ce'ntorni lăstunii la cuiburile lor

Și'nvii frunzișul tânăr pe crengi de primăvară.  
 Stăpâne, ocrotește pe robul călător  
 Și-ajută-i să-și sărute pământul sfânt din Țară!

### Pugiella

Rostit-ai, Excelență, o magistrală odă!

### Benedetto

Trăiască Petru-Vodă!

### Toți

Trăiască Petru-Vodă!

S'aude cântec de farfara

### Cercel

E-o muzică ce vine spre locuința mea!

### Berthier

Sunt cântece de surle și de meterhanea!

Vuetul crește, se disting glasuri din mulțime care strigă

### Voci

Trăiască Petru Vodă!...

### Un slujitor

Boierii dumitale

Sosit-au jos...



## Cercel

Poftește-i !

### SCENA IV-a

Cei de sus, apoi Boerli

## Vornicul Rugină

Mă'nchin, Măriei Tale !

Și-aduc voința noastră și-a multului norod.  
 Vei ști că Sfatul Țărei a fost ales Voivod  
 Pe fiul lui Pătrașcu-cel-Bun, ca să ne fie  
 Stăpân, tu, Doamne, rândul ce vine la Domnie,  
 Noi știm o zicătoare ce-ades moșnegi-o spun ;  
 Din pomul bun și rodnic răsare rodul bun.  
 De-aceia noi și Țara te-au fost ales, stăpâne,  
 În mână dându-ți Cârma și Legile bătrâne.  
 Iubește-ți Țara, Doamne ! Fii bun, Măria Ta !  
 Apropie-ți norodul și nu ne'ndepărta,  
 Nu ne lăsa pe mâna zănaticeii mueri,  
 Pe mâna Doamnei Kiajna !

## Cercel

Vă mulțumesc Boeri !

Primind domnia Țărei, mă'ntorc la obârșia  
 Străbunilor mei, care mi-au hărăzit domnia.  
 Mă'ntorc, cu drag, la neamul din care am purces.  
 Sunt mândru că Sultanul și Sfatul m'au ales.  
 Sunt mândru că Norodul și Țara mi se'nchină...

Îți mulțumesc de veste, Vel Vornice Rugină  
 Și vreau de-aci înainte să fii la Curtea mea  
 Vel-Vornic. Cât de-aproape vreau sfatul tău  
 [să-mi stea  
 De astăzi dar, jupâne, ia-ți slujba în primire...

### Postelnicul Stamate

Intinde peste Țară a ta oblăduire,  
 Păzind cu'nțelepciune al nostru sfânt izvod .  
 Păstrează-a Țării pravili. Aibi milă de norod,  
 Domnind cu'nțelepciune și fără strâmbătate.

### Cercel

Voi fi de-apururi mândru. Postelnice Stamate,  
 De sfatul dumitale... Fii mare dregător,  
 Străvechea 'nțelepciune e-un mare ajutor.  
 Să'mi fii Postelnic.

### Spătarul Miriște

Doamne, să ne lărgești hotarul!...

### Cercel

A! Văd cu bucurie, pe Miriște Spătarul...  
 Ștejarul e tot verde deși'ncărcat de ani!

### Miriște

Măria Ta! Adus-am cinci zeci de căpitani.  
 Și toți Boerii care făcutu-ne-au pe voe;

Medelnicerul Udrea și Logofătul Stroe,  
 Spătarul Preda, Negru și Vistierul Dan  
 Și Clucerul Vintilă și Radu, Căpitan ;  
 Boeri de-ai lui Pătrașcu-cel-Bun, al tău părinte,  
 Ce ne-au păstrat moșia și datinele sfinte !  
 Apoi, să te slujească, urmeaz-al nostru și  
 Paharnicul Gheorghiiță și Banul Dobromir,  
 Ce-au părăsit pe Mihnea și vin să ți se 'nchine...  
 Cu toții laolaltă ne-am pus nădejdea 'n Tine !

### Cercel

Boeri, veți fi de-acuma așa precum ați fost,  
 Cu rangurile voastre, cu vechiul vostru rost,  
 Voi face pentru slujbe o împărțeală dreaptă  
 La toți ce li se cade...

### Chelarul Boloboc

Eșind dintre Boeri, clătinându-se,

Dar mie nici o treaptă  
 Nu'mi dă, Măria Voastră ? Mă lasă tot pe loc ?

### Cercel

Cum te numești jupâne ?

### Boloboc

Chelarul Boloboc...

## Cercel

A ! Boloboc, chelarul, da, da ! mi-aduc aminte...

## Boloboc

Chelarul lui Pătrașcu-cel-Bun al tău părinte,  
 Chelarul lui Pătrașcu-cel-mare, drept și bun,  
 Ce-a răposat în cinste, mărețul tău străbun...  
 Cel mai de treabă Vodă din câți au fost ; Chelarul  
 Ce se'ntrecea cu Vodă la luptă cu paharul...  
 La vechile petreceri, petreceri bătrânești...  
 Ce vin era, pe-atuncea, vin vechiu de Odobești !  
 Când la butoiu dam cepul curgea, șivoaie, vinul,  
 Bălai ca chilibarul și roșu ca rubinul...  
 Măria Ta, mă iartă, dar eu sunt cam limbut...  
 Erei pe-atunci de-o schioapă și 'n pozne ne'ntrecut ;  
 Eu, într'o zi de vară, meșteșugeam o vrană...  
 Cum mă zărești, îți vine o poftă năzdrăvană  
 Ș'mi zici : — „Jupân chelare, voiesc un Ducipal !“  
 — „De und'să-ți dau, că nu e !“ „Atunci să te  
 [faci cal !“  
 —Mă fac !. Poruncă 'naltă ! Și lasă-t', Chelare,  
 Deabușelea, firește, iar dumneața călare...  
 Dăi bici și hii ! mărtoagă să mă urnesc din loc  
 Simțeam în coastă pinteni, parcă mâncasem foc,  
 Când iată, cu Boerii, Pătrașcu-Vodă vine ;  
 — „Chelare'n halul ăsta te văd ? Nu'ți e rușine ?“  
 Din șea ca să descaleci cu nici preț nu vrei,  
 Strângeai vârtos din pinteni și te lipiseși clei :

Să te dau jos din spate era treabă 'ncurcată...  
 Zăream pieziș sprânceană lui Vodă încrunțată ;  
 Să-și instruneze răsul Boerii fac silinți,  
 Atunci îi zic lui Vodă cu inima în dinți :  
 „Stăpâne nu pot merge decât în patru labe,  
 Altfel dărâm vlăstarul Domniei Basarabe !...”

### Cercel

Ce fericite vremuri, chelare Boloboc !

### Boloboc

Eu îți făceam pliscoace și fluere de soc  
 De speriai cu ele lăstunii și ereții...  
 Luai penele de vrăbii cu șuerul săgeții...  
 Crustat ca pe răboaje eu tot în minte ții,  
 Erai pe atunci un prâsle și mic cât un burghiu...  
 Eu te-am crescut, stăpâne, de când văzuși lumina,  
 Când te-ai făcut mai mare, eu te'nvățați oina !

### Cercel

Da ! Boloboc, așa e ! La glasu-ți bătrânesc  
 Revăd copilăria și parcă 'ntineresc  
 Privindu-mă 'n icoana din zilele senine ;  
 Simt din adâncul vremei trecutul cum revine,  
 Căci vraja amintirei e-un trainic legământ !  
 Si 'n glasul tău vorbește al Țarei scump pământ...  
 De azi, jupân chelare, să fii cinstit Paharnic !

**Boloboc**

Prea milostiv, stăpâne, Măria Ta, prea darnic.  
Cu'n biet creștin ca mine neputincios...

**Miriște**

De-acum

Măria Ta, ne ducem să ne vedem de drum...

**Cercel**

Boeri, mergeți cu bine!...

**Spatarul Negru**

Halal Voivod, fârtate!

**Medelnicerul Udrea**

Cuvântul lui atârnă!

**Spatarul Negru**

E om cu greutate.

**Spatarul Preda**

Și are și cadâne, măi tată, ca un bey.

**Dobromir**

bănuitor

Dar subțireii ăștia, ce crezi c'o fi cu ei?

**Gheorghiuță**

Prietenii lui Vodă ! sunt buni să-i legi c'o sfoară.

**Dobromir**

Te pomenești că umblă să ni-i aducă 'n țară.

**Straparola**

către Miriște

Prietene, ascultă, femeile la voi  
Frumoase 's?

**Miriște**

Mai e vorbă!

către un boier

Al dracului copoi!

către Straparola

Le poți sorbi pe toate cu lingura, măi vere!

către Dobromir

Auzi, împelițatul, mă 'ntreabă de muiere.

**Dobromir**

Aha ! Ciudată treabă. Mai pue 'și pofta 'n cui.

Boierii și ceilalți ies din scenă.

## SCENA V-a

Cercel, Berthier

## Cercel

oprînd pe Berthier

Stai, Berthier... O vorbă mi-a mai rămas să-ți spui.  
 Sunt Domn și tot îmi pare că e o nălucire.  
 Am năzuit o viață întreagă spre mărire  
 Și-am suferit, amice, o ! cât am suferit...  
 Eu din copilărie mereu am pribegit.  
 Pierdut pe marea vieții în voe m'a dus unda ;  
 Am stat zălog la Rodos, apoi la Trebizunda,  
 Și dela Trebizunda, la Cipru, la Dâmasc,  
 Am lunecat pe valuri cum lunecă un vrasc.  
 Eu mi-am plimbat viața, pribeag, din țară 'n țară  
 Și clipă după clipă, când dulce când amară,  
 La vechile castele eu veșnic am bătut...  
 Polonia cu vulturi de-argint pe steag și scut  
 M'a învățat trufia și fastul lagelon ;  
 Florența mă deprinse să cânt sub un balcon,  
 Iar Franța mi-a dat luxul, femeile, o, Franța,  
 Mi-a pus în suflet patimi, în sânge eleganța.  
 Și 'n inimă cadența perechilor de bal...  
 Venezia cu negre gondole pe canal,  
 M'a învățat ghitara și daltă, perfizia,  
 Penelul și pumnalul iar Romă, poezia...  
 Și toate ascultându-mi umilul meu cuvânt  
 Mi-au sprijinit voința, mi-au dat avântul sfânt.



Mi-au întărit nădejdea în ceasurile grele  
 Și iată-mă în fine, pe tronul țării mele!

### Berthier

Vei pe tronul țării un astru sclipitor ;  
 Să'ți faci o țară mândră e cel mai nobil dor ;  
 Și e chiar planul tainic al Maiestății sale  
 Henric, Regele Franței și văr, Măriei Tale !

### Cercel

A! Bunul meu protector ! Așa-i, într'adevăr,  
 Când scrie mă numește „iubitul nostru văr”  
 „Augustul meu prieten“ ...

### Berthier

El astăzi vrea, prin tine,  
 Să fac 'o țară demnă de țările latine,  
 Și 'n contra Semilunei să 'nalțe 'n răsărit,  
 Din țara Românească, o stâncă de granit !

### Cercel

Da, Berthier... Da! năzui să-mi făuresc o țară  
 Frumoasă înlăuntru, temută în afară !  
 S'o nalț cu ajutorul lui Dumnezeu de sus,  
 Căci eu aduc cu mine o rază din Apus...  
 Visez lângă Danubiu o țară 'nfloritoare

Cu turlle de biserici ce strălucesc în soare,  
Cu falnice castele cu metereze tari,  
Și cu palate albe.. Urzit-am gânduri mari...  
Visez o țară 'n care lumina și talentul  
Prin neguri să străbată uimind tot Orientul,  
Iar bogăția acelu pământ de roade plin  
S'o poarte lungi corăbii pe Pontul Euxin...  
Mi-e inima 'nsetată de-o tainică splendoare!  
De-aceia-am luat această pleiadă scilpitoare  
De meșteri cu renume, mânați de-un singur dor :  
Credința 'n măestră și în știința lor;  
Mi-am pus în ei tot visul și 'ntreaga mea speranță  
Căci vreau din țara noastră să fac o mică Franță !

CORTINA

---

ACTUL al II-lea

---

## ACTUL AL II-lea

O aripă din palatul domnesc din Târgoviște. La stânga scara dând în apartamentele palatului. La dreapta o parte de biserică în reparție. În fund grădină cu arbori seculari. Mai departe în perspectivă priveliștea cetății. Ziua e în declin.

### SCENA I

Doamna țarei înconjurată de jupănițele Marga, Sima, Mușă, Arghira, Păuna, Călina, Smaranda, stau adunate ca la șezătoare: unele torc, altele cos, altele dapănă, etc.

#### Doamna

Dați zor, dați zor, surate... Hai, Simo... Hai, Păună  
Tot lucrul nu sporește decât cu voce bună ;  
Acuș se lasă noaptea și toamna bate 'n prag...

#### Marga

necăjindu-se la gherghef

Pârdahnic fir! Se rupse și nu mai pot să'l trag!

**Arghira**

Surato, firul ăsta te chinuește-amarnic.

**Mușă**

întepătoare

Ar dibui mai grabnic un tinerel paharnic,  
Decât să nemerească un fir de borangic...

**Toate**

Ha, ha, ha.....

**Doamna**

Stați de joacă și n'ați lucrat nimic!

**Marga**

către Doamna

Mă năcăjesc într'una dela o vreme 'ncoace...

**Doamna**

dojenitoare

Arghiro și tu Mușo, lăsați-mi fata 'n pace;  
Ce focu-aveți cu Marga de-o necăjiți mereu?

**- Marga**

Că mi se rupe firul ce sunt de vină eu?

**Mușă**

Așa-i! Ce-i ea de vină?

**Arghira**

E smeul din poveste...

**Smaranda**

insinuantă

Cin' te dorește, Margo, și 'ntr'una 'ți dă de veste ?

**Călina**

E sprâncenat ?

**Arghira**

E oacheș ?

**Mușă**

E tras ca prin inel ?

**Marga**

supărată

Uf ! Dacă nu-mi dați pace, nu mai lucrez de fel !

**Doamna**

Vedeți, ați supărat-o... E roșie ca focul...

Nu le lua 'n seamă, Margo.... Ei. bată-vă norocul

De fete... Sgriptoroaice ! O necăjiți mereu...

Copilă, fii cuminte și las' că le cert eu.

Tu 'ntrece-le la lucru... Mai ai mult la ștergere ?

**Marga**

Răsurele sunt gata... Mai am două chenare...

**Mușă**

Și eu până 'ndeseară dau gata-acest chilim...

**Doamna**

Cu hărnicie toate, o să le dovedim.

Gospodăria țării cu greu se întocmește.

Și câte, Doamne, câte nu trebuie... Lipsește

Ce nu gândești; velințe, ștergare cu arnici...

Nevoile sunt multe iar zilele sunt mici,

Ca mâine bruma toamnei începe să s'aștearnă;

Cămara stă și-așteaptă merinde pentru iarnă;

Chiselele sunt goale: nimic n'am pus în pod...

Și slavă ție, Doamne!... E-atât belșug de rod

Că pomii din livadă s'apleacă de povară...

**Sima**

De când e Petru-Vodă veni belșugu'n țară!

**Mușă**

Cad ploile la vreme....

**Sima**

• La vreme e zăduf...

### Arghira

Măria Ta, așa e, că Vodă 'e burdnf  
De carte, cum nu este vre-un altul și că știe  
Să buchinească 'n pravili ca dascălul Ilie?...

### Doamna

Da, fata mea, așa e! E tobă de 'nvățat!

### Călina

Măria ta, așa e, cum svonul s'a 'ncuibat,  
Că de la Soare-Apune el și-a primit lumina  
Și că s'a prins în horă cu Doamna Catherina  
Ce este 'mpărăteasa Franțuzilor?

### Doamna

Așa!

El a trecut prin multe cetăți!...

### Arghira

Măria Ta,

Văzut-a el Cetatea ce din talazuri crește  
Și unde mergi cu luntrea pe uliță?

### Doamna

Firește!

El străbătu de-alungul catolicul tărâm...





**Mușă**

Așă-i c'a stat la masă cu popa dela Râm ?

**Doamna**

Așa e!. Petru-Vodă, precum i se cuvine,  
A fost primit cu fală la Curțile streine  
Și ca să răsplătească aceste-oblăduiri,  
E bucuros la oaspeți și ține mosafiri!

**Sișa**

Ce mulți streini sosiră cu el la Curtea noastră!

**Mușă**

Aseară auzit-am o cobză sub fereastră...  
Cânta așa de dulce!

**Călina**

Și lucrul e ciudat  
Că mi-a cântat și mie...

**Păuna**

Și mie mi-a cântat!

**Smaranda**

Și mie...

**Marga**

tristă

Numai mie nu mi-a cântat...

**Mușă**

Se poate

Ca ție să nu-ți cânte, când ne-au cântat la toate?

**Arghira**

Te-ascunzi, mironosițo!

**Mușă**

Tu, Margă, te prefaci!

**Arghira**

svonul prin cetate că umblă vârcolaci!

**Doamna**

Sunt oaspeții lui Vodă...

**Arghira**

Sunt toți frumoși și tineri...

s'aud bătăi de toacă

**Sima**

închinându-se

E toaca de vecernii că mâine-i sfânta Vineri!

Toate jupânițele se închină

### Doamna

După ce s'a închinat

Să mergem!... Sfânta slujbă a început la Schit!

### Arghira

către Marga

Nu mergi?

### Marga

Mai am, surată, o frunză de gătit  
Și viu și eu îndată...

Doamna și jupânițele ies prin fund afară de Călina, care  
tot timpul a cercetat pe Marga.

## SCENA II

Marga, Călina

### Călina

Ascultă, surioară,  
Tu parc-ascunzi o taină ce veșnic te 'nfioară.  
Pari tristă... Pe-al tău suflet un chin apasă greu.  
Când torci un caer firul îți scapă tot mereu.  
Ți-e gândul dus aiurea. Îți uiți de fus, de furcă,  
Suveica ți s'oprește iar firul ți se'ncurcă...  
Îți place doar tăcerea, vrei singură să stai,

Tu, ce-ți plăcea hârjoana... De ce nu'mi spui ce ai?  
Nu sta așa posacă, mâhnirea mai alin-o,  
Hai, spune-mi ce-ai pe suflet?

**Marga**

Dar n'am nimic, Călino!

**Călina**

plecând

Nu vrei să-mi spui!

**Marga**

respirând larg după ce Călina a plecat

Ce bine mă simt cu visul meu!

**Gheorghită**

eșind de după un copac

Hei, Jupâniță Marga!...

**Marga**

uimită

Cine mă chiamă?

**Gheorghită**

Eu,

Paharnicul Gheorghită...

**Marga**

Să-ți fie voia bună!

**Gheorghită**

Venii să stăm de vorbă o leacă împreună...  
Chiar mâine, jupâniță, voi pune peștori  
La tatăl tău...

**Marga**

Dar bade, ți-am spus de-atâtea ori,  
Că nu mi-e încă vremea, că n'am destulă zestre;  
Prea iute-ți fuge dorul, mai ține-l de căpestre...

**Gheorghită**

înlăcărat

Mi-ești dragă, jupâniță! De dorul tău eu mor  
Și viu cum vine fiara rănită la isvor,  
Și nu știu cum se face, dar când te văd, îmi vine  
Să năpustesc, ca ursul, la mierea de albine...  
Hai, stai colea și lasă, copilă, să te strâng  
În brațe...

Cearcă s'o apuce. Marga scapă.

**Marga**

supărată

A! Dă-mi drumul bădie... Ești nătâng?  
Ori te trezești cu urșii de care 'mi spui întruna...

**Gheorghică**

Ce urși?...

**Marga,**

Uită de la mână la gură. Totdeauna  
 Imi spui de urși, de capre, de lupi și de mistreți...  
 Paharnice, ascultă, n'am vreme de povești  
 Ca să te 'nvăț purtarea și vorba ce se cade  
 Să mi-o vorbești, de-aceia, fii om de treabă, bade...

**Gheorghică**

supărat

A, tu mă 'nfurii, Margo, mă faci să plec năuc.

**Marga**

Drumețului-i stă bine cu drumul...

**Gheorghică**

îmbănzindu-se

Să mă duc

Acum, când știi, frumoaso, ce dor nestins mă seacă!

**Marga**

răutăcioasă

Fântâna e aproape. Bea, bade, ca să-ți treacă...

**Gheorghită**

Dar spune-mi, jupâniță, cum oare să-ți vorbesc ?  
Cine-ți vorbește altfel ? •

**Marga**

cochetă

A ! Vrei să-ți lămuresc ?  
Ași vrea să-mi spui, de pildă, cuvinte 'ncântătoare :  
Că părul mi-este galben ca razele de soare ;  
Obrajii ca răsura ; că am condurul mic  
Și ochi de peruzele...

**Gheorghită**

nedumerit

Eu nu 'nțeleg nimic !  
Să 'ndrug astfel de vorbe n'am mintea pricepută.

**Marga**

Apoi, sărută-mi mâna, cum Vodă mi-o sărută !

**Gheorghită**

din ce în ce mai mirat

Cum ? Vodă-ți pupă mâna ? Poate-ai visat !

**Marga**

De loc !

Așa cum pup eu mâna lui Popa Busuioc,  
Evlavios, cucernic...

**Gheorghită**

desprețuitor

De-ar fi unsă cu miere  
Și nu-ți sărut, fetișo, o mână de muiere !

**Marga**

jignită

Așa ? Atuncia, bade, sărută mâna mea,  
De vrei să-ți fiu nevastă !

**Gheorghită**

Ba, Margo, vreau colea  
Să te sărut, pe gură...

Incesrcă s'o apuce în brațe. Marga se sbate.

**Marga**

A, bade, nu se poate !  
Nu mă'nțelegi ? Ei, iacă, atunci...

ii dă o palmă

**Gheorghită**

desmeticindu-se, înfuriat

Iii ! Da'ți voi scoate  
Frumoasă jupâniță, acești pârdałnici draci,  
Ce stau ascunși in tine. Mioară-ai să te faci,  
Căci peste-o lună, două, tot ai să'mi fi nevastă...  
Mă duc...



**Marga**

Da ? Cale bună și pân-atunci m'adastă !

Urmărindu-l cu privirea

Pe cât de rău la suflet pe-atât de necioplit !

**Gheorghită**

se face că pleacă apoi se ascunde după un arbore

La mijloc e o taină ! Să stau aici pitit,

Să aflu tot ce-i spune, Măria Sa, când vine...

**SCENA IV.**

Marga, Cercel scoborând pe scările palatului.

**Cercel**

Cum nu mă 'nșeală visul... Știam atât de bine

C'aici la ceasul ăsta, în taină ne 'ntrecut...

**Marga**

s'apleacă să-i sărute mâna

Măria Ta !..

**Cercel**

galant, oprind-o,

Nu ! Mâna eu vreau să ți-o sărut...

Știam că'n ceasul ăsta vrăjit de inserare

Te voi găsi. Sunt clipe atât de dulci și rare...

Marga vrea să-și tragă mâna

Nu ! Lasă-mi-o... Ce albă și mică mână ai !

**Marga**

încurcată

Măria Ta !...

**Cercel**

Și gura, ca rozele de Mai !

**Marga**

Măria Ta !..

**Cercel**

Și părul ca floarea de sulfină...

**Marga**

Măria Ta !..

**Cercel**

Și-amurgul cu părul tău se 'mbină !

**Marga**

Ce vorbe minunate Măria ta 'mi grăiești...

**Cercel**

Tu mi-ești atât de dragă, cum nici nu bănuiești  
Și nu voesc a'ți face mărturisiri galante,

Dar simt înfiorarea care-a simțit-o Dante,  
Atunci când Beatricea în drum i-a apărut...

**Marga**

încurcată

Măria Ta...

**Cercel**

Surâsul ce-l ai mi-e cunoscut :

Mă urmărește zilnic iar noaptea 'l port în vise  
Și 'mi pare că-i surâsul ciudatei Monalisse.

**Marga**

acelaș joc

Măria Ta !..

**Cercel**

la spune-mi, ce roboteai aici ?

**Marga**

Cusut-am pe ștergare flori roșii cu arnici !...

**Cercel**

A ! Ce ghirlânzi frumoase ! Ce rară măestrie !

**Marga**

Și așteptam, în taină, Măria Ta să vie !

**Cercel**

surprins

Cum ? M'așteptai ?...

**Marga**

O ! Doamne, îmi place-așa de mult,  
 Când pe furiș se lasă amurgul, să'ți ascult  
 Cuvintele vrăjite, ca dintr'o carte scoase,  
 Cu-atât mai ne'nțelese, cu cât sunt mai frumoase,  
 Cuvinte noi, ce nimeni în lume nu mi-a spus...

**Cercel**

Și astă-zi sunt mai darnic ca ieri, căci ți-am adus  
 Un dar, ce Petru-Vodă a vrut să ți'l închine :  
 Aceste stihuri scrise anume pentru tine, —  
 Un madrigal !

**Marga**

O ! Doamne, ce bun cu mine ești !

**Cercel**

Dar vreau ca madrigalul tu însuși să'l citești  
 Și fiind-că nu e nimeni și suntem împreună  
 Aș vrea s'ascult cum versul pe buza ta răsună...

ii dă pergamentul

**Marga**

dîn ce în ce mai încurcată

Măria ta... Mă iartă... Dar nu pricep nimic

Din şirurile negre... Eu nu ştiu nici un pic  
De carte, nici o buche din slovele 'mbinate ;  
Când iau ciaslovu'n mână citesc pe de-andarate...

### Cercel

mirat

Nu ştii citi ?

### Marga

O! Doamne, dar noi pe-aici nu ştim  
Nimic din ce se ştie prin alte părţi. Trăim  
Stinghere, îngrădite de pravili şi canoane  
Şi stăm de vorbă numai cu sfinţii din icoane...  
Căci ce ştim noi ? Să ţesem, să coasem în gherghel.  
Să toarcem lână albă din fuse de sîdef,  
Să dăpănăm rodane, să înşirăm mărgele,  
Pe bořangic să coasem sau flori sau păsărele  
Şi când ne vine vremea ne mărităm şi-atât...  
Robie, muncă, rugă şi traiul mohorât ;  
Dar când marama nopţii începe să se lase,  
Când lin se sue luna ningând argint pe case,  
Când fulgeră pe streşini, şi bate în pridvör,  
Intregu-mi suflet, Doamne, se umple-atunci de dor :  
Mi-e dor de altă viaţă, de-o viaţă de departe,  
Mi-e dor de taina'nchisă în slovele din carte ;  
Să-mi tălmăcească dorul nu pot găsi cuvânt  
Şi parcă mi-e ruşine c'ăşa de proastă sânt...  
Săracă sânt cu duhul căci n'am învăţatură !

### Cercel

Dar câtă bogăție închide-a ta făptură !  
 În trupul tău, copilă, robust și sănătos,  
 E frumusețea 'nchisă în blocul de Paros,  
 Ce-așteaptă'n umbră dalta lui Fidias să vie  
 Să-i cizeleze forma c'o rară măestrie ;  
 În ochii tăi, copilă, e cel mai falnic vis  
 Pe care nici-odată Petrarca nu l'a scris ;  
 În sufletul tău tainic e melodia rară  
 Din fluerul de trestii, pe care, într'o seară,  
 Mărețul Pan cioplindu-l a fluerat din el :  
 Un înger fără aripi ești pentru Rafael ;  
 În sufletul tău tânăr, în firea ta naivă,  
 E marea poezie fecundă, primitivă...

### Marga

Cu Dascălul Ilie n'am învățat nimic.

### Cercel

Maestru Pugiella e-un mare gramătic ;  
 O să te'nivețe carte, cu multă îngrijire,  
 Și-al să citești sonete ca popa din Psaltire ;  
 Vei scri ca Arhimede cu slove pe nisip !

### Marga

O! cât de bine'mi pare...

### Cercel

Apoi, cu ori-ce chip,  
 Amicul Straparola, adus de mine'n țară,  
 Un renumit maestru de danț și de gitară,  
 Care ne face cinste să'l ospătam la noi,  
 Vă va deprinde pasul cu ritmurile noi,  
 Căci el cunoaște danțuri din cele mai alese,  
 Și va'nvăța la Curte, curând, pe jupânese  
 Și jupânițe, jocul ce-i zice menuet,  
 Căci vreau să dau la iarnă un mare zaiafet !...

### Marga

Dar astfel de petreceri în țară sunt oprite,  
 Măria Ta !...

### Cercel

Sub mine vor fi îngăduite !

### Marga

La datini, îndărătnici boerii au rămas !  
 Și tata'mi spuse : „Margo, să nu stai la taifas  
 Cu mosafirii care s'au pripășit la Curte....”

### Cercel

Cu mosafirii noștri ?...

### Marga

El are vorbe scurte

Și gesturi hotărâte când este mâniat..  
 Mi-a spus că sunt lunatici, cu suflet necurat,  
 Care-au venit să fure domnițele din țară,  
 Iar noaptea nu mă lasă să stau de fel pe-afară!

### Cercel

Așa grăesc boerli ?..

### Marga

Ei au dreptatea lor,  
 Fînd-că de-o vreme, noaptea, un cântec momitor  
 Se'nalță sub ferestre de cum răsare luna,  
 L'a auzit Arghira și Mușă și Păuna...

### Cereel

Un cântec....

### Marga

Da. un cântec... Un picurat duios  
 De cobză, plin de taină și-atîta de frumos  
 Că inima ți-o fură cu taina lui vrăjită  
 Și-ai sta viața întreagă s'ascuți înmărmurită.  
 Tot cântecul asesta duios și fermecat...

### Cercel

Ți l-au cântat și ție?



**Marga**

Nu ! Nu mi l'a cântat !

**Cercel**

Și-ai vrea s'ascuți, copilă, duioasele lui șoapte ?

**Marga**

cu elan

Aș vrea....

**Cercel**

O să ți-l cânte !

**Marga**

mirată

Mi-l va cânta ?

**Cercel**

La noapte !

s'aude murmur de voci

A ! Iată-i de la lucru vin oaspeții domnești...

**Marga**

Mă duc de-acuma, Doamne....

dă să-i sărute mâna

## Cercel

Nu! Mâna...

I-o sărută. Marga cse

## SCENA V

Cercel, Contarini; De Lodun, Benedetto, apoi Cinzio  
: sosesc de la lucru

## Contarini

lăsându-și uneltele

Să trăești!

Privește cum, în soare, străvechile cupole  
Sclipesc. Toți sfinții poartă pe cap aureole  
Și'n mâini toege albe de fildes.

## Cercel

Minunat!

Imi place, scumpi prieteni, s'aud că ați lucrat  
Cu dragoste, cu artă și suflet. Mănăstirea  
E veche. Se cuvine să-i dăm iar strălucirea  
Pe care a avut-o acest locaș străbun...  
Cum merge fonderia Marchize, de Lodun?

## De Lodun

În formele de-argilă turnat-am tunuri grele  
Să-ți cânte biruința cu cântec de ghiulele.

### Cerchel

Sunt cele dintâi tunuri ce s'au turnat la noi!

### De Lodun

Mai trebuiesc, alteță, materiale noi,  
Căci tunurile grele nu merg fără de roate...

### Cerchel

Da, da, voi da poruncă și vom avea de toate!  
Un falnic cuib de artă vom face acest loc...

### Benedetto

Am pus chenarē-antice în fie-care bloc!

### Cerchel

Intrarea Mănăstirei, cioplită de-a ta daltă,  
E tot ce măgulește visarea mea înaltă!

Către Cinzio, care ese pe ușa bisericei cu uneltole de  
pictură în mână

Hei, Cinzio! Cum merge tabloul tău vestit  
Adam și Eva?

### Cinzio

Este aproape isprăvit.

**Cerchel**

Până la mine nici o biserică din țară  
 N'a numărat vreodată o operă mai rară.  
 Nu mă'ndoesc că Eva e demnă de model ?

**Benedetto**

E Bianca desbrăcată...

**Cinzio**

Modestul meu penel  
 N'a înflorit nimica. Dar ce vă pot eu spune ?

**Cerchel**

Să'l admirăm...

Pornesc cu toții și se opresc în fața bisericii. Cinzio  
 deschide ușa.

A! Bine ! Desen, carnațiune,  
 Și multă perspectivă. Un minunat tablou.  
 Ori-eât de vechiu motivul, el, este veșnic nou  
 Când e răsfrânt pe-o pânză de-o mână încercată.

**Benedetto**

Și când model e Bianca...

**Cinzio**

E-o fată minunată !  
 Când goală îți pozează în fața unui bloc

Poți evoca pe Venus cu trupul plin de foc,  
 Pe cal de-ai arunca-o schițezi o Amazonă;  
 Privește-o: când se roagă ea pare o Madonă;  
 Voiești să-ți fac un înger? Dă-mi chipul ei și'l fac.

### Benedetto

Cam greu să poți concepe un înger dintr'un drac.

### Cercel

Cu toate astea-așa e! Secretul plămădirei  
 Nu-i copia pe care diversitatea firei  
 Ți-o dă s'o pui pe-o pânză și'n piatr-a o sculpta,  
 Ci tot ce pui întrânsa din frământarea ta!  
 Mă uit cu bucurie la voi, căci fie-care  
 Cu râvna voastră'ntreceți întreaga-mi așteptare,  
 Că treaba merge strună și că'n domnia mea...

### Pugiella și Straparola

care intră cu narghileaua pe care i-o ține un slujitor.

### Straparola

Nimica nu-l mai dulce de cât o narghilea;

### Cereel

Din ce Olimp de visuri Pegasul te avântă?

### Pugiella

El doarme toată ziua.

**Cercei**

Și noaptea ?

**Pugiella**

Noaptea, cântă !

**Straparola**

Măria ta, noi noaptea găsim prielnic timp  
 Și ne plimbăm pe uliți ca zei prin Olimp,..  
 Să vezi, de cum se lasă, peste cetate, seara,  
 Un dor pe toți ne-aprinde. Ne luăm din cui ghitară,  
 Ne tragem pălăria pe ochi, ne asvârlim  
 Mantaua peste umăr și-apoi, tiptil, pornim.  
 Urcăm de-alung de ziduri, sub garduri învechite,  
 Cu umbra suntem una... Grădinile'nflorite  
 Cu-a lor mireasmă dulce ne dă înfiorări...  
 Din ramuri ese luna pe cer, iar din ghitări  
 O serenadă urcă vibrând în noapte-albastră...  
 De-odat-o mână albă deschide o fereastră  
 Și-un cap bălai de fată sfios și ciufulit  
 Rămâne multă vreme în umbră'ncremenit...

**Cercei**

Dar serenada asta nu cred că e pe placul  
 Străjerilor.

**Straparola**

Ei, Doamnă, fug parcă văd pe dracul.

## Benedetto

De spada mea băeții, ce-i drept, se cam codesc.

### Cercel

entuziast

Voi, dragii mei, cu-avântul acesta tineresc,  
 Imi readuceți vremea trăită împreună,  
 Când ne chema spre Lido feerica lagună ;  
 Imi amintiți de-acele mari zile de-aventuri  
 Pe când eram cu toții doar niște trubaduri,  
 Ce cântă sub ferestre romanțe de iubire,  
 Când ne băteam cu spada ori-când pentr'o privire,  
 Când sbârâia Florența de cântec ca un roi..

### Straparola

Măria ta ! La noapte n'ai vrea să vii cu noi ?

### Cercel

Să merg cu voi la noapte ? Cam îndrăsneață faptă  
 Pentru Voivodul țării...

### Straparola

Frumoasele ne-așteaptă !

### Cercel

Primesc !...

**Boloboc**

apare clătînându-se

Ce e să fie, să fie cu noroc !

**Cercel**

A ! Iacă și bătrânul Paharnic Boloboc.

**Boloboc**

Supus sărutăm dreapta !

**Cercel**Jupâne Boloboace,  
Din pivnițele tale ce vânt te poartă'ncoace ?**Boloboc**

Măria ta, sunt toate la rând, ca la război :  
 Stă bute lângă bute, butoi lângă butoi,  
 Pe vârstă, pe mărime, aici e tămâioasă,  
 Ici coarnă, ici corniță, ici braghină vârtoasă ;  
 Mai acrișor, mai dulce, mai gros, mai înăsprit,  
 Ca păcura de negru, vâscos, învinețit,  
 Aromitor ca mierea, te face să uiți chinul !  
 Bălai ca chilimbarul și roșu ca rubinul !...

**Cercel**

De este-așa, Jupâne, atuncia hai cu noi  
 Și să ne dai nectarul din cel mai vechi butoi.



## Boloboc

Bălai ca chilimbarul...

Es toți împreună cu Boloboc.

### SCENA VI

#### Paharnicul Gheorghită.

Eșind din ascunzătoare.

De-acum v'am prins de veste,  
Strigoi, ce toată noaptea umblați după neveste.  
Pe Marga tu mi-ai smuls-o, dar nu o vei avea,  
Căci vei cădea, jupâne, străpuns de mâna mea!  
Mă duc să strâng boerii și să le cer dreptate  
Și să-i răscol!

Ese pe când Boerii intră în scenă în pălcuri.

### SCENA VII

Clucerul Vintilă către Vistierul Dan.

Și-adică or fi adevărate  
Voroavele acestea, ce umblă printre noi?

#### Vistierul Dan

O fi Ucișă-l toaca sau nișcaiva strigoi,  
Căci dumnealui, vecinul meu, Miriște Spătarul,  
Mi-a spus: „Să stai de straje și să-ți păzești  
[hotarul,  
Să nu cumva să'l calce spurcații!..“

## Vintilă

Dar îi știi

Cam în ce chip s'arată ?

Dan

Da ! Ducă-se'n pustii  
 la fel de fel de chipuri : în iapă pintoagă,  
 în țap ; în capră neagră ; și chiar într'o mârțoagă ;  
 Când mergi călare'ți cade ca bolovanu'n drum ;  
 în codru te orbește cu negri nori de fum :  
 Pe câmp îți ese noaptea în lup cu ochi de pară,  
 Guiță ca mistrețul ori urlă ca o fiară :  
 Îți ia din brazdă rodul, ia laptele la vaci ;  
 Vântoasele turbate și negri vârcolaci  
 Te prind în hora morței, când stai la vre-o  
 [răscruce...

## Vintilă

Și cine te păzește de diavoli ?

Dan

Sfânta Cruce !

## Vintilă

Darăștia care umblă de-un cârd de timp pe-aici ?

## Dan

Se zice că sunt, doamne-fereste, pricolici  
 Care mănâncă luna... S'arată când e lună...  
 Dar e cludat, că ăștia, ai dracului, s'adună  
 Pe unde știu că's fete frumoase, fac alai  
 Și cântă din lăute, din cobză și din nai...

## Vintilă

Și crezi în duhuri rele, jupâne ?

## Dan

Hei, ba bine  
 Că nu! Ești încă tânăr, voinice, nu ca mine  
 Batrân! Eu știu de toate ; de toate-am apucat:  
 Bejenii, răsmiriță, rășboi inverșunat,  
 En am văzut și stafii și vârcolaci și ele  
 Și fel de fel de duhuri, ferească-ne de ele  
 Prea sfântul! El e mare și nu ne va lăsa...

## Gheorghiiță

Răsărind în mijlocul boerilor

Știți voi cine-i strigoiul ? El e Măria sa !

## Boerii

mirați

Maria Sa?

**Miriște**

Ce spus-ai ?

**Gheorghiuță**

Măria Sa I El, fiara

Ce vrea cu-ai săi tovarăși să 'nstrăineze țara !

Da ! Vodă, veneticul, ne joacă pe-al lui plac,

Ne sugere-avutul țării, iar noaptea, vârcolac,

Cu ceata-i de netrebnici pornește prin cetate.

**Spătarul Negru**

El sbârânăie la geamuri, în noapte...

**Medelnicerul Udrea**

El se bate

Cu zece și'i doboară scâpând nevătămat.

**Dan**

E Diavolul !...

**Gheorghiuță**

Să facem răscoală !

**Rugină**

E păcat

S'arunci asupra-i vina, când n'ai încredințare...

De-aceia cred că-i bine să fiți mai cu răbdare.

**Stamate**

Să'l osândesc pe Vodă, vă spun, îmi este greu!

**Miriște**

Eu am credință 'n Vodă!

**Stroe**

Și eu!

**Clucerul Vintilă**

Și eu!

**Căpitanul Radu**

Și eu!

**Stamate**

Să'l dovedim și vina i-o vom găsi de este.

**Dobromir**

care a schimbat câte-va vorbe cu Gheorghită,

Țineți-vă ascunse și fete și neveste :

Inchideți-le bine ; puneți la uși zăvor.

Feriți-vă din calea acestui hrăpitor,

Ce poart-ascunse ghiare și ciocul de erete,

Ce fură visteria și pângărește fete,

Ce ne-a 'ngropat în sarcini și dăjdii pân'la brâu

Trăind în desfătare, în jafuri și 'n desfrâu...

Păziți-vă de Vodă, de-a lui ascunsă ghiară,  
De veneticii care s'au pripășit în țară,  
Ce vin făr' o lăscăe și pleacă cu averi  
Și care fură bietul norod și pe boeri..

### Gheorghiuță

Să plece veneticii...

### Spătarul Negru

Așa e!

### Medelnicierul Udrea

Ai dreptate!

### Postelnicul Stamate

către Dobromir

Socot că judeci, Bane, cu multă strâmbătate.  
Voroavele acestea sunt numai clevetiri!  
Măria Sa, înalță prea sfinte mănăstiri;  
Știința lui înaltă în suflet ne-o împarte;  
E om umblat prin lume, e om cu multă carte  
Și de-o avea vre-o vină, nu-i lucru de mirat,  
Căci unde este omul cel fără de păcat  
S'arunce 'ntâia piatră ?...

### Stroe

Așa-i, are dreptate..

## Rugină

Eu întăresc ce spune Postelnicul Ștamate.

### Dobromir

Vi-e strâmbă judecata boeri. V'o spun cinstit.  
 Cu viclenie, Vodă, vederea v'a orbit,  
 De-i sprjiniți domnia și-l ridicăți în slavă...  
 Au nu e pe moșie o pacoste grozavă  
 Acești vântură-țară, aduși de Vod-aici?  
 Cu ei se sfătuește, cu niște venetici!  
 Ei sunt boerii țarei: franțuzii, venețienii,  
 Ei astăzi sunt Divanul, iar noi, noi pământenii,  
 Noi suntem de la Curte deplin îndepărtați,  
 În treburile țarei noi suntem slugi, argați...  
 Și, pe când noi ne sbatem c'o viață ticăloasă,  
 Streinul stă cu Vodă benchetuind la masă:  
 Mănâncă, bea și cântă, îngrămădește-averi  
 Și umblă prin Cetate, hai-hui, după muieri...  
 Aceasta nu-i o vină, ba chiar o vină mare?

### Miriște

Am luat aminte bine și dat-am ascultare  
 Voroavelor ce, Bane, ai vrut să le grăiești...  
 Dar nu-i cu chibzuință pe Domn să'l ponegrești;  
 Când nu aduci dovadă voroava e deșartă,  
 Năpăstuind pe oaspeți osânda nu se iartă:  
 Ori, fi streini, se poate, însă sunt meșteri mari!  
 Avut-am noi în țară ast-fel de făurari?

Și care din cinstiții boeri au măestria  
 Să mânuiască dalta, ciocanul sau mistria ?  
 Tu, Vornice, tu, Bane, tu, Vistiere Dan ?  
 Au care din voi poate să taie 'n bolovan  
 De marmură și 'n lespezi să scrie latinește ?...  
 O! Bane, clevetirea în vânt se risipește,  
 Dar piatra se așează pe piatră, cu temei,  
 Și sfânta mânăstire cu turnurile ei  
 Se 'nalță să slăvească prin veacuri viitoare  
 Pe cel care-a 'nzestrat-o cu sfintele odoare...  
 Mă știți fără prihană și cugetul mi-e drept,  
 Dar Vodă Petru este un Vodă prea 'nțelept !

### Dobromir

Dar tocmai fiind-că Vodă e prea 'nțelept mi-e frică  
 De-a sa înțelepciune... Înțelepciunea strică  
 De multe ori... Luați seama, jupânilor, vă spui,  
 Că tare mi-este teamă de 'nțelepciunea lui !  
 Gândirea lui înaltă au cine i-o 'nțelege ?  
 Au cine azi cunoaște ce face și ce drege  
 Măria Sa, în taină, cu meșterii streini,  
 Ce stau în trupul țarei înfipti ca niște spini ?...  
 Au care din voi știe ce-ascunsă rânduială,  
 Ce gând viclean pândește de sub o poleială  
 Sau de sub piatra meșter cioplită, ce-o slăvim ?  
 Jupâni, luați seama bine să nu ne pomenim  
 Cu, cine-știe-doamne, ce pacoste pe țară,  
 Să nu putem nici unul scăpa de-așa povară,  
 Iar noi cei care suntem de baștină pe-aici



S'ajungem în robie și slugi la venetici!...  
 Mi-am spus tot ce-am pe suflet, boeri, luați bine-  
 [aminte.

### Vistierul Dan

Ba eu socot că Vodă nu prea e 'ntreg la minte!  
 Se zice că lucrează cu duhul necurat;  
 Prea umblă singur noaptea iar când grăiește 'n sîat  
 Să'l înțeleagă cerul, că nu'l pricep ce spune;  
 Oi fi nătâng eu, poate; dar, zău, mare minune,  
 De nu s'ascunde 'ntrânsul vre-un vrăjitor hain...  
 Prea ține cu streinii să nu fie strein  
 Și-abia de poți desprinde din gura lui o buche...

### Miriște

Voivodul Petru este român bătut pe muche!  
 Măria Sa-i la minte mai sdravăn ca voi toți;  
 La fapte nu la vorbe pe om va să'l socoți:  
 În faptele lui toate nu-i umbră de-amăgire.  
 Cu râvnă Domn și oaspeți ne duc spre propășire...  
 Au truda lor-nu are în voi nici un ecou?

### Vistierul Dan

În veri-ce ziulică scornește vre-un bir nou!

### Dobromir

Cu cât mai grea e dijma și se 'ndesește birul  
 Cu-atât domneștii oaspeți își rotunjesc chimirul!

### Miriște

Jupâni, au Mihnea-Vodă nu v'a năpăstuit ?  
 Au n'a tăiat pre sfetnici, au nu i-a mazilit ?  
 Au Mihnea-Vodă fost-a mai bun cu-această țară ?  
 Au n'ați trăit la dânsul cu ură și ocară ?  
 Nu v'a făcut năpastă și dijmuire grea ?...

### Dobromir

Amarnic fost-a Mihnea, dar ne înțelegea...  
 Crescuse-aici în țară cu legile străbune,  
 Stătea cu noi alături la rele și la bune,  
 Ori-cum era de-al nostru, se sfătuia cu noi,  
 Știa ce păsuri grele avem și ce nevoi,  
 De și ocârmuirea i-a fost destul de-amară,  
 Dar nu era cu totul strein de-această țară!

### Miriște

De nu voiți, o sfetnici, de Petru s'ascultați,  
 Au carele e Domnul la care vă 'nchinați ?  
 De nu-i în scaun Petru, suntem la grea răscruce.  
 Atunci pre Mihnea-Vodă vreți iară a-l aduce ?

### Stamate

Rău Mihnea fu, iar Petru bun-rău, n'am ce să zic.  
 Dar între două rele aleg pe cel mai mic.

### Miriște

Grăși cu 'nțelepciune, Postelnice Stamate ;

Să ascultăm de Petru cu cugete curate  
 Să-l ajutăm la treabă și-apoi de n'o fi bun  
 Și faceți răsmiriță, la rînd cu voi mă pun;  
 Dar pîn-atunci, în suflet, hrănit-am o dorință?  
 Vreau să'l slujim pe Petru, căci i-am jurat credință!

### Gheorghiuță

la urechea lui Dobromir

Boierii țin cu Vodă, dar nu ne vom lăsa;  
 Să ne 'ntîlnim, la noapte, pe-ascuns...

### Un copil de casă

anunțînd

Măria Sa!

### SCENA VIII

Cei de sus, apoi Cercel

#### Cercel

A! Văd la Curtea noastră tot fețe luminate..  
 Noroc și voe bună!

#### Boerii

Noroc și sănătate!

#### Miriște

Și să ne duci stăpâne spre cel mai bun liman.

## Cercel

Mă bucur că văd iarăși întregul meu Divan.  
către Stamate

Cum mergi cu bătrâneța, Postelnice?

## Stamate

Stăpâne,  
Zic, slavă-ție-doamne, că am putut rămâne  
S'apuc ușoare zile la bătrânețe grea...

## Cercel

Merg treburile bine sub cârmuirea mea?

## Vornicul Rugină

Hulpavă și neghioabă e omeneasca fire,  
Dar sub domnească-ți milă trăim cu mulțumire,  
Și inima ne crește de ce vedem acum!

## Cercel

Vocse să ducem țara pe cel mai neted drum !  
Deși sunt stavili multe și piedici fără număr...  
Dar dacă laolaltă stăm umăr lângă umăr  
Și Dumnezeu ne-ajută precum ne-a ajutat,  
Vreau să 'njgebăm aicia un falnic Voivodat ; —  
Dar liniștea atârnă de-o bună apărare...  
Cum ne aflăm din partea oștirea Vel-Spătare ?

## Miriște

Oștire, câtă spuză de stele e pe cer...  
Dar ne lipsesc sânețe și grele puști de fier.

## Cercel

Sânețe pentru oaste și puști și tunuri grele,  
Curând avea-vom multe, Spătare și pe ele  
Vor sfrăluci, spre cinstea acestui Voivodat,  
Insignele domniei sub care s'au turnat ;  
V'aduc la cunoștință o faptă prea de seamă :  
Avem turnătorie de tunuri de aramă :  
Intâia fonderie !... iar maiștrii mosafiri  
Dreg vechile locașuri de sfinte mânăstiri ;  
Ca slujba să se facă în limba românească,  
Pe Radu Grămăticul, l-am pus să tălmăcească  
Prea sfântul Tetravanghel... Precum vedeți, boeri,  
Cu trudă, fie-care, lucrăm din răsuputeri ;  
Dar munca să dea roade și s'o sfârșim cu bine,  
Ne trebuie zăbavă, răbdare, vremuri line,  
Credință 'n visul nostru, necazuri, osteneli ;  
Și mai cu seamă multe, o! multe cheltueli.  
Vreau ori-cât va fi prețul să 'mpodobesc moșia...  
Jupâne Vistiere, cum stăm cu Visteria ?  
Am de făcut plăți scumpe...

## Vistierul Dan

Stăpâne, ce să zic.  
Dar în haznaua Țării n'a mai rămas nimic...

**Cercel**

Ce spui ? N'avem parale ? grăește fără frică...

**Vistierul Dan**

În Visterie, Doamne, n'avem o firfirică !

**Cercel**

Ce tot îndrugi, jupâne, bați câmpii sau visezi ?

**Vistierul Dan**

Ba pot, Măriei Tale, ca să-î aduc dovezi...

**Cercel**

În Visteria Țarei știam c'avem avere,  
Ești cumpănit la minte și harnic, Vistiere,  
Tâlharii n'au dat buzna, te știi că ești cinstit ;  
Arată-mi socoteala de ce s'a cheltuit...

**Vistierul Dan**

S'a cheltuit, stăpâne, întâi cu Mânăstirea  
Curtea-de-Argeș, care slăvește pomenirea  
Lui Neagoe-Voivodul și plăți făcut-am des ;  
Apoi ai dat poruncă și pus-am de s'a dres  
Mitropolia Curței-Domnești... Făcut-am plată...  
Ai poruncit ca Mislea să fie ridicată  
Și sfânta Mânăstire nu-i gata pe deplin ;

S'a dres Palatul Curței și n'am plătit puțin;  
 Ca marmora de Paros, adusă pe caice  
 Să nu se prăpădească, trimes-am s'o ridice  
 Opt-zeci de harabale și care mocănești  
 Și le-am plătit, stăpâne; nu poți să nu plătești;  
 Am dat lui Schemzi-Pașa, ce-i omul dumitale,  
 O tabacheră toată de aur... Sunt parale...  
 Bez trei-zeci de ocale din cel mai bun tabac!  
 Și le-am plătit pe toate, au ce puteam să fac?  
 Plătit-am capegiii ce sunt ostași de frunte;  
 Iar dacă sar răbojul de cheltueli mărunte,  
 La Țarigrad trimis-am slăvitului Stăpân  
 O zaharea bogată de miere, grâu și fân,  
 Bez baiaram-pescheșul și bez ramazamlâcul...  
 Sunt Turci sosiți în țară cu tot calabalâcul,  
 Ce stau pe cheltuială și n'ai ce să le faci;  
 Și daruri la obraze știute... și haraciu...  
 Și cheltuieli cu oaspeți streini, cu fonderia...  
 Și cum voești să fie tot plină visteria?

### Cercel

Dar dijmele nu's strânse; dar birul l-ai uitat...  
 Din biruri și din dijme nimic n'ai adunat?  
 Ce'mi pasă dacă astăzi haznalele sunt goale;  
 Voesc să fie pline... Imi trebuie parale;  
 Am de sfârșit atâtea și sub domnia mea  
 Ne-a hărăzit belșugul o bună zaharea,  
 Iar țara e bogată...

### Stamate

Săraca noastră fără !

Dar cine înțelege nevoia ei amară ?

Dar cine-ascultă pasul blajinului norod ?

Ce ochi milos zărește ce răni adânci îl rod !

O ! Țara e bogată, dar nimenea nu știe

Cum toți întind de dânsa, o rup și o sfâșie

Ca uliul de pradă, ca lupul cel flămând,

De la Voivod și până la sluga cea de rând,

Toți iau, toți cer, toți fură, toți scot, toți vor

[parale,

Iar juzii și globașii, cu voia dumitale,

Au strâns de mult și dijmă și bir și vinărici,

Podvezi și alte slujbe și dăjdii mari și mici...

O ! Țara e bogată și 'n ea pe mulți îndură,

Dar vitele n'au paie, copiii n'au fiertură,

Și-i greu să vezi întrânsa ce-amărăciuni s'ascund,

Căci spuma e de-asupra iar drojdia, la fund !

### Vistierul Dan

Din dăjdii, Doamne, strâns-am atâtă cât se poate,

Iar vechile-angarale le-am adunat pe toate...

### Cercel

Așa ? Atunci, jupâne, să puneți dăjdii noi.

### Miriște

Dar pus-am coșeritul și goștina pe oi ;



Și nu e drept, stăpâne, pe țară să apese  
Atâtea angarale prea grele și prea dese...

### Cercel

Să puneti birul curței...

### Miriște

Vom face-așa cum vrei,

Deși socot că este amarnic obicei,  
Ce peste biata țară apasă de isnoavă,  
Dar pentru cei nevolnici e jaliște grozavă..  
De-aceia către tine eu glasul mi-l îndrept,  
Ești luminat, Stăpâne, și foarte înțelept ;  
Nădejdea țării noastre e toată pusă'n tine,  
Măria Ta... De-aceia, gândesc c'ar fi mai bine  
Să mai amâni cu birul... Avem prea mari nevoi...  
Locașurile sfinte să rabde un an,—doi,  
Și'n urmă să se dreagă cu toată rânduiala.  
Plătim ce-avem de plată ; mai strângem cheltuiala,  
Și mai răsufală țara... Alt-fel o prăpădești..  
Iar meșterii de seamă și oaspeții domnești  
Se duc și ei să șeadă la casa lor, pe iarnă ;  
Apoi când vine vara din nou aici se'ntoarnă,  
Cu o vigoare nouă se 'ncepe lucru 'n toi ;  
Cruțăm pe bieții oameni de biruri și nevoi,—  
Alt-fel e grea durere și aprigă povară !

### Cercel

Dar nu e pentru mine durere mai amară

Se văd cum se sfăramă și cum se prăpădesc  
Locașurile sfinte ce azi se năruiesc ?...

Mâncate de ruină, să las să se prăvale

Străvechile biserici și fără nici o jale

Să văd cum mănăstirea lui Neagoe-Voivod

Cu turlle și cupole se prăbușește'n glod ?

Să văd acea minune de artă sculpturală,

Ce este pentru țară un monument de fală,

Cum cade năruită de vânturi și ninsori ?

Să las în părăsire străbunele comori ?

Să văd cum ploaia cerne, prin coperișuri roase,

Pe sfintele icoane și pe iconostase,

Cum macină pictura, cum șterge buni sfinți

La care se 'nchină pioșii mei părinți ?...

Aș încerca în suflet ce-a mai cumplită vină

Să las credința țării să zacă în ruină,

O ! Ași simți mustrarea întregului trecut

Să'l las în părăsire și fără să'l ajut...

Vreau să 'nfloresc pământul moșiei basarabe,

Vreau la străvechi locașuri s'adaug noi podoabe,

Să'nalț această țară urzesc un vis mareț

Și când încep un lucru, îl fac, cu ori-ce preț ;

Voința mea sfăramă și stavili și hotare,

Căci sfânta Frumusețe ce-o apăr eu, Spătare,

E puntea care leagă pe om de Dumnezeu !...

De n'ași avea isbândă aș suferi prea greu...

### Miriște

Pe lângă cei se sufer sub bir și angarale

Cu fulgu-i de ușoară durerea dumitale :  
 Dureri mai mari cer milă și strigă să le-ascuțā  
 Și cea mai sfântă este durerea celor mulți !...

### Postelnicul Stamate

Măria Ta, aibi milă, să mântuim prostimea...

### Cercel

Atuncia, birul curței, să-l dee boerimea ;  
 În hotărârea luată, boeri sunt neclintit.  
 Vreau munca începută s'o duc la bun sfârșit.  
 De mâine, dar, începeți c'o nouă dijmuire...

Se urcă pe scări și intră în palat

## SCENA IX

### Stamate

În veci nesățioasă și hrăpitoare hire !...  
 Toți Domnii sunt aceiași, cei de-azi, ca cei de ieri...  
 Ce 'nseamnă pentru dânșii streinele dureri ?  
 Pe spatele meu gârbov, stăpâne, grea povară :  
 Iar zile de prigoană și jaf pe biata țară,  
 Iar biruri pe nevolnici, pe umeri de sărmani !

### Miriște

Și când, pe Mănăstire se duse-atâția bani  
 Să ne uităm, incaltea, cum este zugrăvită...

Se duce însoțit de boeri, deschide ușa bisericei  
și se dă înapoi înspăimântat.

O ! Ce nelegiuire... Piei demon... Piei ispită  
Din fața mea ! O ! Sfetnici, nu pot să mai rămân...

### Stamate

O ! Ce nerușinare sub ochiul meu bătrân :  
Icoana ta, Isuse, tu Maică-prea-curată,  
Alătura de-o goală muiere desfrânată !

### Rugină

Ce scârbă !

### Dan

Ce ocară ! O simt că'mi ies din minți.

### Stamate

Să se citească slujba prea sfinților părinți  
Și popi din șapte sate să vie cu aghiasma...

### Miriște

Cum nu s'a frânt în două pe ei catapeteasma !  
Cum n'a trăsнит pe capul trufașilor păgâni !

### Stamate

Să ne batjocorească credința din bătrâni  
Si să ne pângărească străvechile altare !

**Dan**

S'a coborât Satana !

**Rugină**

Semn rău, semn rău, spătare !

**Miriște**

E ziua cea de scrâșnet !...

**Dobromir**

Satisfăcut, în mijlocul boerilor

De-acum, cinstiți boeri,

La Visterie,—lacăt și straje, la muieri !

CORTINA

---

ACTUL al III-lea

## ACTUL al III-lea

Uliță la Târgoviște. La dreapta privdorul casei lui Miriște. Colț de grădină. Nalbe. Floarea soarelui. Scară la pridvor ; jos în primul plan o bancă. Noapte. Efect de lună.

### SCENA I

Miriște, Logofătul Stroe

**Miriște**

Dupe cum spui, jupâne, sunt toți în păr.

**Stroe**

Firește.

I-am răsfirat eu singur. Nici unul nu lipsește.  
La Vornicul Rugină, la Vistierul Dan  
Am împărțit aprozii în cap c'un căpitan,  
Ascunși pe după garduri, în fiecă ogradă,  
Toți stau pitiți la umbră, ca nimeni să nu-i vadă

### Miriște

Așa, isprava bună se face fără svon.  
Pe toți vreau să-i prind teferi, și să-i aduc plocon  
Lui Vodă și-i vom cere să-i svârle din hotare.

### Stroe

Hei! Treaba-i îndrăzneată și nu zic vorbă mare,  
Dar teamă mi-e că Vodă, cum e semeț de fel  
Să se împotrivească. Să ne sfădim cu el  
În vremurile astea, nu-i treabă înțeleaptă,  
Când Kiajna și cu Mihnea cel rău abia așteaptă  
Să vadă-o dezbinare. Au nasuri de copoi...

### Miriște

Eu, Stroe, socotit-am că Vodă e cu noi.  
Să isbutim și treaba va merge'n urmă strună.  
Tu mergi de-ți vezi strejerii...

### Stroe

Jupâne, noapte bună!  
ese prin fund

### SCENA II-a

### Miriște

urcându-se pe scară vede pe Marga în ceardae  
Dar tu, ce-mi stai aicea ca și un huhurez



Și nu te culci la vremea aceasta ?

**Marga**

Eu lucrez !

**Miriște**

Ciudată vrednicie !.. A ! Te 'nțeleg, drăcoaică,  
Stăteai s'ascuți strigoii cântând' din balalaică...

**Marga**

Sunt oaspeții lui Vodă...

**Miriște**

Nu vreau să știu ? Ei sânt  
Niște vântură-țară ce nu au nici un sfânt !

**Marga**

Eu i-am văzut la Curte. Sunt oameni de ispravă.  
Sunt cărturari, sunt meșteri....

**Miriște**

Hei ! Știi că ești grozavă ?  
Tu vrei să schimbi noianul de datini strămoșești ?  
Dar am să pun să bată obloane la ferești  
Și 'naltă pân'la streșini uluca o voiu face...  
În casă...

**Marga**

Intru 'ndată!

**Miriște**

Ei iacă! Știi că-mi place!  
 Impielitații ăștia scot fetele din minți...  
 Vor să răstoarne pravili din moși și din părinți...

**Marga**

Tătucă! Vodă zice, că 'n țări mai luminate,  
 Văzut-a fete mândre cu mult mai învățate;  
 Știu muzica și danțul. La Curte 'ntre voinici  
 Iau parte la petreceri... Ce rău vezi tu aici?

**Miriște**

Văd Demonul ce mintea începe să-ți întoarcă,  
 La noi, muierea trebui să coasă sau să toarcă,  
 Să dapene, să 'nșire, să bată la război,  
 Atât la vreme bună, pe cât și la nevoi  
 Să fie-ascultătoare și soață credincioasă.  
 M'ai înțeles fetițo? Și-acum să intri 'n casă.  
 Ai roabele 'nlăuntru să-ți fie de urât...

**Marga**

Să strâng aceste scule. Mă duc numai decât.

## Miriște

aparte

A! Bună treabă. Iacă, în loc să gust mai bine  
 Odihna minunată a unei nopți senine,  
 S'alerg după lunateci, ce vântură prin sat!  
 Să-mă grăbesc. Boerii, cred că s'au adunat.

Spătarul ese

## Marga

Se ridică și privește în noapte, din depărtare se aud pi-  
 curări de ghitară. Cântec de priveghetori

Ce noapte liniștită începe să se lase...  
 E-atâta de lumină, parc'ar fi nins pe case.  
 Potopul alb de raze s'așterne pe poteci  
 Că se lovesc de streșini orbiții lilioci.  
 De unde vin atâtea miresme ce s'adună?  
 E o dulce nălucire sau farmecul de lună?  
 De ce par toți copacii cărunți de flori acum?  
 E inima ce cântă, sau vreun cobzar pe drum?  
 E noaptea care cade cu mreji tulburătoare  
 Ori este doar mireasma răsurilor în floare?  
 E'nfioararea dulce a sufletului, ori,  
 Mărgelele din trilul unei privighetori?  
 E cântecul de ramuri al adierei line,  
 E clipa ce se duce, sau dragostea ce vine?  
 O! Lună, tu ce toate le vezi, din depărtări,  
 Și faci să treacă visuri și basme pe cărări,  
 Tu, ce pe streșini, negre presari argint subțire,

Schimbi ramurile 'n salbe și-aprinzi câte-o sclipire  
 De diamant, în stropul de rouă risipit,  
 O, dragă lună, adu-mi acum pe cel iubit,  
 Precum întâia oară mi-a răsărit în cale,  
 La coif cu pene albe și fulgere pe zale,  
 Așa precum din basme voinicii se desfac...

### SCENA III-a

**Cercel, Benedetto, Straparola și ceilalți**

înfășurați în mantii, pălării cu borduri largi, trase pe ochi,  
 ghitări.

### **Straparola**

Măria ta, se vede o umbră în cerdac,  
 Acolo unde bate a razelor șuviță...  
 Pe cât se pare este, frumoasa jupâniță...

### **Cercel**

Ea parcă săvârșește un sfânt și antic rit.

### **Straparola**

Frumoasele ne-așteaptă căci le-am făgăduit  
 Că vom cânta la toate de cum se lasă seara...  
 Măria Ta, stai singur ?

### **Cercel**

Cu spada și ghitară.

## Straparola

către Benedetto

Iar noi, ca niște umbre ne-om strecura ușor...

toți dispar în noapte

## Marga.

În fața casei noastre s'opri un trecător.

## Cercel

însotind versurile cu acorduri de gitară

De-ași fi vântul cu miresme parfumate,  
Ce 'ndrăzneț se furișează c'un fior  
Pe fereastra cu garoafe și mușcate,  
Ași intra cuprins de taină pe 'nserate  
Și 'n iatacul tău de fată, binișor,

Ca un hoț m'ași furișa, pe nesimțite,  
Lângă sânul alb sub salbe de mărgan;  
Ți-ași aduce din grădinile 'nflorite  
Tot parfumul din răsuri și mărgărite  
Și-ași fi darnic ca un prinț venețian...

Dar eu nu sunt, prea-frumoaso, pentru tine,  
De cât cântecul adus de-al vieții val,  
Eu sunt numai turbadurul care vine  
De departe, din hotarele streine,  
Să-ți închine umilitu-i madrigal.

Tu 'n privire ai lumini neînțelese  
 Și când treci, cu mijloc strâns ca un buchet,  
 Fără grije de mișcările-ți alese,  
 Nu știu dacă ale Luvrului prințese  
 Cunoscute-au un mai gingaș menuet?

O! Ascultă, prea frumoaso! Noaptea-i clară,  
 Și cuvintele se sfărâmă și mor,  
 Dar eu cânt să-ți amintești că într'o seară,  
 Sub eterna frumusețe de fecioară,  
 Un minut, s'a odihnit un călător!...

### Marga

aparte

S'ascult ce spune dânsul, sau în iatac să fug?

tare

Drumețule, în vorbă ai mare meșteșug.  
 Poți tulbura c'un cântec o inimă de fată.  
 De te-or vedea străjerii, și-or arăta îndată  
 Ce poate să pățească un călător semeț....

### Cercel

Cine-ar putea să facă asupra mea județ?

### Marga

Boierii ce-au în mână puterea judecării.

**Cercel**

Și chiar dacă 'ndrăznețul este Voevodul țării...

își aruncă mantia

**Marga**

încurcată, coborând

Măria Ta ! Mă iartă !

**Cercel**

surâzător

Credeai c'am să te cert,  
C'ai ascultat romanța ? O ! Negreșit te iert !

**Marga**

din ce în ce mai încurcată

Măria Ta...

**Cercel**

Ce teamă copilă te 'nfioară ?  
Am chip de urs, ce poate te-ar spăimânta,  
mioară ?

**Marga**

O ! Doamne...

### Cercel

De ce tremuri? N'adie nici un vânt...  
 Ți-e frig? E cam subțire acest gingaș vestmânt...  
 Ți-e frică de iubire? Ce nor întunecat-a -  
 Privirea-ți?

### Marga

Mi-este teamă să nu te vadă tata.  
 Boierii vor să prindă pe oaspeții domnești,  
 Chiar astăseară, Doamne..

### Cercel

O! ce copilă ești..

### Marga

Au pus străjeri...

### Cercel

Boerii, crezi tu, că vor fi 'n stare  
 Să 'mpiedice un astfel de joc, o desfătare,  
 Ce este sprijinită de-oblăduirea mea?  
 Crezi tu, că va fi unul potrivit, ca să-mi stea?  
 O! nu! nu-ți fie teamă... Șezi colea, lângă mine  
 Și toată spaima asta alung-o dela tine.

Cântec de mandoline în depărtare

În brațul meu îți lasă subțirele mijloc  
 Să sorb amețitorul miros de busuioc:



Vreau să te simt alături mlădie și sprintărară  
Să 'mbrățișez în tine sălbatica mea țară...

### Marga

ascultând

Ce cântec plin de vrajă !

### Cercel

E vântu 'ntârziat,  
Ce vrea s'adoarmă 'n noapte frunzișul legănat...

### Marga

E-un picurat de cobză sau de privighetoare...

### Cercel

E cântecul iubirei ce cântă 'n depărtare...  
El, doar, în clipa asta, stăpân e pe pământ.  
E cântecul iubirei nemărginit și sfânt;  
Sunt mii de inimi care palpită legănate  
De ritmul lui și-acolo, în zări îndepărtate,  
Sub luna, ce inundă castelul de granit,  
El ureă sub balconul de roze 'mpodobit,  
Florența îl ascultă sunând din mandoline,  
Veneția îl poartă pe lungi gondole line  
Și sub terase 'nalte, cioplite 'n mozaic,  
Il duce legănarea greoiului caic...

**Marga**

Ce vraje ne 'nțeleasă simțirea mi-o străbate?  
 Visez? In care lume de basme minunate  
 M'am deșteptat de-odată sub vorba unui vraci?  
 E prea frumos să fie adevărat...

**Cercel**

O! taci!

Apleacă-ți capul tânăr cu moale păr subțire  
 Să-mi mângâie obrazul cu resfirate fire...  
 Și s'alcultăm cu ochii închiși, fără cuvânt,  
 Tot ce șoptește 'n noapte eternul cântec sfânt.  
 In clipa asta, parcă, anume — orânduită,  
 Sunt inimile noastre, ce'n ritmul lui palpită...

cântecul încetează

**Marga**

S'a stins!... Ce grabnic trece un cântec plin de  
 dor!

murmur de luptă în depărtare

E-un glas ce parcă strigă...

**Cercel**

visător

E-al vântului fior...  
 A, nu... Mă 'nșel! Sunt glasuri cari străbat din  
 vale.

**Marga**

ridicându-se

E vuet de bătae și zângănit de zale...

**Cercel**

ridicându-se

Intr'adevăr, un murmur de luptă pare-acum...

grupul celor care se bat ajunge 'n scenă

**Spătarul Negru**

Isbește cu nădejde...

**Spătarul Udrea**

Ațineți-vă 'n drum...

**Dobromir**

Mai zi și-acum din diblă, strigoiiule....

**Gheorghită**

Na fiară..

**Negru**

Napârcă 'nfometată...

**Udrea**

Lăcustă...

**Gheorghiiță**

Pierde-vară...

**Vintilă**

Să-ți arătăm noi cântec...

**Dobromir**

Știm noi veni de hac...

**Vistierul Dan**

Păziți-vă cojocul că viespea are ac...

**Spătarul Negru**

E însuși Necuratul, că dau și nu-l ajunge...

**Logofățul Stroe**

aducând străjerii

Copii, pe ei cu toții...

**Udrea**

atacând

Na!...

**Straparola**

încolțit

Ajutor!...

**Stroe**

Străpunge!

**Gheorghiiță**

Ucigă-l toaca 'și chiamă drăceștile puteri...

**Udrea**

atacând

Na !...

**Straparola**

Ajutor !...

**Udrea**

Na, călne...

**Cercel**

eșindu-le 'nainte

Opriți-vă străjeri !

**Boierii**

uimiți

Măria Sa...

**Cercel**

surprins

Imi pare priveliștea ciudată.

Credeam să văd că vine o tâlhărească ceată  
 Și văd boeri de-ai țării... întregul meu divan...  
 Paharnicul Gheorghiuță și Vistierul Dan  
 Și Miriște Spătarul și Vornicul Rugină,  
 Văd fețe cunoscute, minți pline de lumină.  
 În fața mea, de-odată, văd sfetnicii mei toți,  
 Siniștri, ca o ceată prădalnică de hoți,  
 Cu arme 'n mâini, cu flinte eșind la drumul mare  
 Și atacând drumeții cei fără apărare  
 Și fără nici o vină și mai vârtos, când ei,  
 Sunt azi ai voștri oaspeți, și mosafirii mei.

### Miriște

Să fie cu iertare, dar ochii mei zăriră  
 Mai ne 'nțelese lucruri, ce mult mai mult mă miră...  
 Au cum? În miez de noapte, Măria ta aici?  
 Măria ta, în frunte, c'un stol de venetici  
 Cutreerând cetatea în fiecare noapte?  
 Măria ta, la râvnă și la semețe fapte,  
 Măria ta, cu țara, la orișce nevoi,  
 Măria ta, în frunte cu oastea la război,  
 Măria ta, în sfaturi, cu vorbele 'ndrumărei,  
 Măria ta, acolo, la treburile țării,  
 La lucruri de ispravă și fapte vitejești,  
 Măria ta 'n Divanul pe care-l cârmuești,  
 Măria ta, ori unde purcede-al țării bine,  
 Iar nu cântând din cobză pe la mueri streine,  
 Venind, prin toiul nopței, ca negrul huhurez...

## Cercel

Eu am venit, Spătare, ca să vă luminez !  
Și 'ndepărtând a minții întunecată zgură  
Să 'mpărtășesc un suflet avid de 'nvățătură...  
Iar grelele voroave, ce-ai cutezat sa-mi zici,  
Le socotesc, Spătare, netrebnice și mici  
Și negreșit scoboară pe cel ce le rostește ;  
Când treci printr'o mocirlă, noroiul te stropește  
Voind și el o clipă să fie glorios,  
Dar soarta lui, de-apururi, e să rămâie jos...  
În moleșeala tihnei în care țara zace,  
Voi nu vedeți că viața se schimbă, se preface  
Și-aici, în clipa asta, n'ați rămânea uimiți,  
Ca să priviți Apusul cu ochii zăpăciți...  
De n'ați fi orbi și dacă ați fi cătat în zare,  
Departe, peste ziduri și măguri de hotare,  
De-ați fi zărit splendoarea din falnicul Apus,  
Ați fi 'nțeleș ce rază, aicea v'am adus...  
O, ce departe sunteți de țările luminii,  
De zilele trăite la Curtea Caterinii  
De Medicis, de Arta ce 'mprăștie fiori  
Clădind monumentale și falnice comori...  
O ! Ce departe sunteți de nopțile de baluri,  
Când sufletul plutește pe legănări de valuri,  
Când muzica te 'nalță spre orizonturi noi,  
Când raze și petale sărută umeri goi ;  
O ! Ce departe sunteți, pe țărături dunărene,  
De strălucirea unei serbări venețiene,

Când dragostea-i nebuună iar zâmbetul discret,  
 Când mersul de fecioară e ritm de menuet,  
 Când din cochetărie, din gestul plin de grații,  
 Din vraja unui zâmbet, renasc civilizații;  
 Când șoapta spusă 'n taină e ritm de madrigal,  
 Când poezia-i viață, iar viața carnaval!...  
 O! Ași voi să sfarăm zăgazul de 'ntuneric,  
 Să vă 'ncălzesc simțirea la geniul feeric,  
 Să smulg din ochii voștri întunecatul nor,  
 Ca să priviți cum falnic răsare uimitor,  
 Pe firmamentul lumii, luminătorul soare:  
 Renașterea științei și-a Artelor splendoare!

### Stamate

Frumos grăiși, Stăpâne, să fie cu ertat;  
 Dar noi, din moși, aceiași credinț-am apucat  
 Și o lăsăm tot astfel nepoților din țară...  
 La vechile icoane bătrânii se 'nchinară,  
 Stângaci încondeiate cu sfinți și mucenici,  
 Să le lăsăm tot astfel cum le-am găsit aici,  
 Neam necăjit de veacuri, cu zile lungi de clacă,  
 Noi ne-am trăit viața trudită și săracă,  
 Dar simplă și frumoasă în sărăcia ei  
 Și nouă ne e dragă, Măria ta! Ce vrei?  
 Ni-e dragă-așa cum este, cu 'ntreaga ei povară.  
 La noi, sunt trebi mărunte, ce-așteaptă în cămară  
 O mână de muiere... apoi, să țeși e greu...  
 Suveica printre fire alunecă mereu...  
 Rodanele în horă se învârtesc ușoare,



Și mâna jupâniței aicea coase-o floare,  
 Aicea coase-un flutur, mai colo un chenar,  
 Sau poate 'nșiră-o salbă de alb mărăgăritar,  
 Căci zestrea la o fată, oricum, e o ispită...  
 Așa trăim și viața ne pare fericită!

### Cercel

Da! Voi trăiți firește. Și vremea, o, boeri,  
 Se duce, eri ca astăzi și astăzi ca și eri.  
 O! Voi trăiți! nici vorbă; dar ce deosebire  
 De traiul, care-l duceți aici, cu îndârjire,  
 Și cel care vă chiamă cu mii de frumuseți...  
 Viața-i felurită și trebuie s'o 'nveți.  
 Ei cântă sub ferestre fără gândiri viclene;  
 E-un obicei, acesta, din țările-apusene  
 Și fiindcă sunteți astăzi cu toți strânși în sobor,  
 Ași vrea să vă deprindeți cu obiceiul lor.  
 Căci ce știți voi din viață de cât să bateți poarca?  
 Citit-ați voi vreodată vre-o stanță de Petrarca?  
 Citit-ați voi sonete, știți voi ce-i un rondel?  
 Văzut-ați voi vre-o pânză de Maistrul Rafael?  
 Au ce știți voi din viața de dincolo de țară?  
 Nimic! Nimic!... Voi nu știți să țineți o ghtară,  
 Cu spada și floreta nici unul n'ați lucrat;  
 Voi nu știți să vă bateți...

### Miriște

E prea adevărat.  
 Din câte înșirat-ai nimic nu știm, stăpâne,

Noi nu eșim din slova isvoadelor bătrâne,  
Noi, cântecul ni-l zicem din frunză și cimpoi.  
Nu vrem să știm de alții. Noi vrem să știm de noi !..  
Ce-avem noi de-altă viață semeață și măiastră ?  
Trăiască alții altfel... Noi o trăim pe-a noastră  
Așa cum e... Rea, bună, ne mulțumim cu ea,  
Căci ni-e din suflet smulsă și din durere grea...  
Noi nu cunoaștem, Doamne, viața din afară,  
C'avem destule rosturi să le 'nvățăm în țară,  
C'avem nevoi destule, pe care le păstrăm  
Și pentru ele-aceia de veacuri ne luptăm ;  
Noi nu știm meșteșuguri de-acestea iscusite,  
Dar când vedem c'a noastre moșii sunt potopite,  
Că năpădesc vrăjmașii, ne luăm cu ei de piept,  
Ne măsurăm cu dânșii luptând cinstit și drept...  
Noi nu știm să ne batem cu vârful unei spade,  
Dar, fiecare luptă e scrisă ca 'n izvoade  
Pe trupurile noastre, pe pieptul desfăcut...  
Când sabia e 'n țară noi toți suntem un scut !  
Noi nu știm să ne batem, dar am purtat războaie  
Cu zeci de neamuri care s'au năpustit puhoaic  
Și de-ale noastre brațe țineau ai țarei sorți...  
Noi nu știm să ne batem, dar cei ce azi sunt morți,  
Cei ce-au căzut pe 'ntinse câmpii de bătălie,  
Oștirea fără nume, ea singură, doar, știe  
Cum au pierit vitejii cu suflet românesc...  
Și morții-aceia, Doamne, în gropi se svârcolesc !  
Ei nu pot să grăiască tot ce pe noi ne doare,  
Dar noi simțim că cinstea e bunul cel mai mare,

Și printre obiceiuri, ce'n față ni se pun,  
Știm unul: obiceiul pământului străbun!

### Gheorghită

exaltat

Dar mai curând să piară aici de-a noastră mână.  
Decât să schimbe-o slovă din pravila bătrână.  
In lături...

se repede asupra lui Cercel

### Boerii

apucându-l

Stai, jupâne!...

### Cercel

Ce vrea acest voinic?

### Gheorghită

sbătându-se

Dă-mi drumul... Vreau moșia s'o scap de-un venetic!  
A! Toți v'ați dat cu dânsul...

### Miriște

Apucă-i spada, Stroe!

### Cercel

Boeri, a mea dorință e să-l lăsați în voe.

Paharnice Gheorghită, ai suflet de viteaz ;  
 Știi să înfrunți pe față domnescul meu obraz ;  
 Imi place c'am în țară voinici așa ca tine.  
 Și dacă ții, pe față, să te măsoari cu mine ?  
 Dă-i sabia; Spătare....

### Benedetto

încântat

A! Vom avea duel !

### Rugină

Cum ! Vodă să se bată cu un boer ? Ce fel ?

### Cercel

Și-acum, să 'ncepem lupta. Paharnice ești gata ?

### Gheorghită

După cum vezi...

spadele se angajează

### Benedetto

urmărind lupta

Boerul e 'nverșunat. Parat-a  
 Trei lovituri și-acuma atacă desvelit..  
 Măria Sa răspunde c'o quintă...

### Gheorghită

Vai !

sabia îi scapă din mână, cade pe spate

**Cercel**

Lovit !

către prieteni

Și-acum, haidem, prieteni... E vremea de-a ne duce

**Stamate**

Ce fu să-mi vadă ochii !

**Miriște**

Postelnice fă-ți cruce !

**Pugiella**

către Cercel

A fost o lovitură de maistru încercat.

**Benedetto**

Dă-mi voe să-ți strâng mâna...

**Straparola**

Magnific ai lucrat.

**Stamate**

E diavolul intrinsul !...

**Benedetto**

Figura-a fost sublimă !

**Cercel**

Înainte de a eși din scenă întorcându-se liniștit  
către Benedetto

Maestre Benedetto, să faci cu dânșii scrimă.

CORTINA

---

ACTUL al IV-lea

## **ACTUL AL IV-lea**

Un interior în palatul domnesc din Târgoviște

SCENA I

**Cercel, Berthier**

**Berthier**

continuând

A Prințului voință e pururea stăpână  
În Stat...

**Cercel**

Firește... Însă, abia de-o săptămână,  
De când Spătarul Preda s'a dus s'aducă vești  
Năpastele curg... Kiajna cu oștile turcești...  
Abatele din Franța ce-și cere datoria,  
Și vrajba cu Boerii de sfat... Și visteria  
Secată... Iar, în preajmă, cu ochii hrăpitori,  
Ca ulii stau la pândă atâția creditori...  
Bătrânul Schemzi-Pașa, care-și așteaptă banii...



Ii văd, cum cresc din umbră, ne'nduplecați, dușmanii,  
 Ce vor s'așeze 'n Scaun pe Mihnea: un tiran!  
 Am pus să strângă dăjdii și Vistierul Dan,  
 Socot, c'are să vie cu fapta 'ndeplinită...  
 O! Berthier! Mi-e mintea și inima 'ngrijită,  
 Că n'am să 'nfăptui visul ce mi l-'am făurit.  
 Mi-e capul greu de gânduri... Vezi tu? Sunt  
 [obosit...

Să lupt c'o lume 'ntreagă ce-abia de mă pricepe...  
 Mă simt aicea singur ca'n largul unei stepe,  
 Și de n'ar fi cu mine ațești iubiți amici  
 Să-mi înflorească viața, de n'ai fi tu aici,  
 M'aș lepăda de grija de-a stăpâni o țară.

### Berthier

Cu cât mai grea e lupta și truda mai amară,  
 Cu-atât va fi răsplata mai dulce... Ai un țel  
 Și-ți trebuie voință s'ajungi până la el,  
 Luptând, oricâte stavili în cale ți s'ar pune;  
 De șovăești o clipă, în drum, — e-o slăbiciune,  
 Și drumul tău la capăt e însemnat c'o stea.  
 E greu să urci o culme, dar când ajungi pe ea,  
 Respiri cu mulțumire și'n ochi ți se deschide  
 Intreaga perspectivă a zărilor splendide...  
 Nu ai de cât o țintă să-ți făurești un Stat  
 Croit după modelul pe care ți l'a dat  
 Apusul, un Stat falnic, puternic, o redută  
 În Orient... Iar Henric și Franța te ajută.

Mergi neclintit pe drumul pe care l'ai deschis,  
Căci ai destui prieteni și lupți pentru un vis.

### Cercel

O! Visul! Numai visul, de țară mă mai leagă...  
Port nostalgii, în suflet, de pasăre pribeagă,  
Dar simt ades în mine un legământ mai greu,  
Care mă leagă 'n taină de-acest pământ al meu;  
Mai tare de cât mine, mai autoritară  
E sfânta datorie să'nalț această țară,  
Și când o știu legată de-al vostru suflet rar,  
Când fiecă icoană, când fiecă chenar  
S' adaugă 'n complexul acestei munci trudite,  
Gust dinainte rodul visării împlinite.

### Berthier

De-aceia nici o clipă să nu pierdem acum,  
Când răul se întinde, să-l stăvilim în drum.

### Cercel

Dușmanii cei mai aprigi sunt creditorii, dacă  
Le-am scri să mai aștepte?

### Berthier

Nu cred c'or să le placă,  
Dar să 'ncercăm; cu stilul meșteșugit...

Și-apoi

De Germiny la Poartă, lucrează pentru noi.

**Cercel**

Deci, scrii lui Schemzi Paşa, că vestea să-i ajungă  
Curând, că-i voi trimite mult aşteptata pungă  
Şi-Abatelui îi scrie, cuvântul că mi-l Țiu...

**Pajul**

anunțând

Măria Ta, Boerii.

**Berthier**

Mă duc ca să le scriu:

**Cercel**

Boerii să poștească.

Boerii intră

**SCENA II****Ștamate**

Venim cu plăcăciune,  
Ca să ne-ascuți voroava și-a noastră gânduri  
[bune.

Când Țara-i la strâmtoare, credem că-i de folos  
Și sfatul nostru..,

**Miriște**

Doamne, cuțitul e la os.

Răbdarea noastră-i pusă acum la grea 'ncercare..,

### Cercel

Grăiți, Boeri, sunt gata s'ascult pe fiecare.  
Ce plângere mi-aduceți ?

### Stamate

Apoi, Măria Ta,  
Noi suntem glasul țării și rog a ne ierta,  
Dacă-ți vom spune astăzi cuvânt cu greutate ;  
În Țară, Doamne, este prea multă strâmbătate,  
Prea am ajuns în sapă de lemn și în nevoi.  
Prea mare-i birul Curței și goștina pe oi;  
Atâtea angarale puterile ne seacă...  
Am da cu voe bună, dar țara e săracă!

### Cercel

Scutesc boerii țării de bir. Voi da isvod!  
Mi-e de ajuns prostimea...

### Miriște

Aibi milă de norod,  
Căci el e vлага țării, căci el e, Doamne, țara ;  
El, care duce greul și-amarul, iarna, vara,  
El, ce muncește-ogorul alătura de boi,  
El, pâine 'n timp de pace și paloș în război,  
El, oastea neștiută dar aprigă, ce-așteaptă  
Din mila ta, Stăpâne, o cârmuire dreaptă ;  
Aibi milă de sărmanul norod năpăstuit,

Bătut, furat de-oricine, de cel dintâi venit,  
De cămătari, de jidovi, de greci, ce-și cer răsplata,  
De stolul de hrăpareți din Pera și Galata...

### Vistierul Dan

Și Visteria țării, stăpâne, ne-a secat.  
N'avem o firfircă...

### Miriște

Destul! Ne-am săturat  
De veneticii, care s'au pripășit în țară  
Și ne-au făcut viața și pâinea — atât de — amară.  
Când te-am adus în Scaun și Domn pre noi  
[te-am pus,  
Cu 'ncredere plecată, orbește ne-am supus,  
Noi, doar trăim în datini și'n legea creștinească  
Și nu voim străinii să ne batjocorească.  
Tu ce'nțelegi a țării și datini și nevoi,  
Indepărtează-i, Doamne, și să rămâi cu noi.

### Rugină

Rămâi cu țara, Doamne...

### Boerii

Rămâi! Rămâi cu țara !..

### Cercel

Boeri, pricepe... Dar, uite, ar fi prea grea ocară

Să răsplătim într'astfel prietenii mei buni...  
 Să găzduim, e-o lege lăsată din străbuni.  
 Sunt oameni plini de artă și de învățătură.  
 Și nu 'nțeleg, o, sfetnici, de ce atâta ură ?..

### Miriște

Ca să scăpăm moșia de bir și de nevoi,  
 Măria Ta, e neted, cu dâșii ori cu noi!

### Cercel

De voi, Boeri, mă leagă tot ce în mine plânge.  
 Sunt os din osul vostru; o, sfetnici, și sunt sânge  
 Din mândrul vostru sânge, pământ din vechi  
 [pământ,  
 De voi mă leagă graiul și morții din mormânt;  
 De voi mă leagă legea și pravila străbună,  
 De voi mă leagă codrii străvechi, ce tainic sună,  
 Ca și pe voi mă leagă de-al nostru scump popor,  
 Acelaș vis, acelaș avânt, acelaș dor;  
 De voi mă leagă dreptul păstrat din vremuri sfinte,  
 Pecetluit cu sânge și slove pe morminte,  
 De voi mă leagă steagul și sceptrul...

### Miriște

Și de ei ?

### Cercel

De ei mă leagă traiul din anii cei mai grei...

De ei mă leagă viața când tulbure când bună,  
 Mă leagă tinerețea cu 'ntreaga ei furtună  
 De visuri, de petreceri, de-avânt către Frumos,  
 Mă leagă năzuința ce-o au toți cei de jos.  
 De ei mă leagă-avutul și fâlfâirea sdrenței,  
 Mă leagă riturnella și soarele Florenței,  
 De ei mă leagă Roma, feericul Paris,  
 De ei mă leagă 'ntregul și unicul meu vis...  
 Cu voi, voiam o țară de vitejie plină,  
 Cu ei, s'aduc în țară lumină din lumină,  
 Să fac o țară mândră și'n pace și'n război,  
 Cu ei, cu voi, cu toții.

### Miriște

neînduplecat

Cu dânșii, ori cu noi !

### Cercel

Dar un cuvânt, o vorbă mai bună de dreptate,  
 Vel Vornice Rugină, Postelnice Stamate,  
 Paharnice Vintilă, Tu, Vistiere Dan...

### Vistierul Dan

desnădăjduit

În Visterie, Doamne, n'a mai rămas un ban !

### Cercel

Cum stați de piatră, nimeni din voi nu mă'nțelege?

Nu'mi spuneți nici o vorbă?

## Miriște

neînduplecat

Măria ta, alege!

## Cercel

Spătare! Fiind-că'mi cere, aici, Divanu 'ntreg  
 S'aleg între lumină și noapte, am s'aleg!  
 Voiesc ca să se știe că încercând cu fală  
 Să schimb din țara asta străvechea rânduială,  
 Ce v'a ținut de-apururi legați de-acest pământ,  
 În fața mea cu toții v'ați strâns cu jurământ  
 Să nu schimbați nimica din tot ce se preface...  
 Da! Vă'nțeleg tot gândul, vreți să trăiți în pace,  
 Să rămâneți cu traiul înapoiat și gol,  
 Cu noaptea care doarme în voi ca'ntr'un nămol...  
 Am vrut s'aduc aicea o viață luminată,  
 Dar prea sunteți cu toții croiți dintr'o bucată,  
 În mucedele datini prea sunteți, învechiți,  
 Prea sunteți îndărătnici, prea sunteți neciopliți!  
 Impins de nălucirea din marea mea visare,  
 În loc de jir și ghindă v'am dat mărgăritare...  
 Am smuls, de-aici, din suflet tot ce-am avut mai  
 [bun  
 Și-acuma simt durerea... Visai un viș nebun...  
 A! nu; e prea 'ntuneric... Mă'năbuș, vreau lumină,  
 Vreau soare, vreau să fie priveștiștea senină,



Aicea mă simt ca'ntr' barbari... Mă sugrumați...  
Vreau aer, vreau lumină... Duceți-vă! Plecați!

Boerii es unul câte unul consternați. Cercel se duce și deschide fereastra din fund. Treptat se lasă umbra viorie a amurgului care învăluie odaea. Se aud încet din depărtare picurând note de fluer, care devin tot mai clare, transformându-se într'o doină, Cercel ascultă visător, apoi, trezindu-se ca dintr'un vis.

### SCENA III

#### Cercel

singur

E doina! Este doina! E cântecul ce-l cântă  
Un suflet ce'ntr'un fluer închide-o taină sfântă!  
Și notele ei line când urcă și le-ascult,  
Imi cântă tinerețea și vremea de demult...  
O! Melodia tristă ce'n aer se destramă,  
Mi-a fredonat-o 'n leagăn duiosul glas de mamă;  
E doina, ce-o îngână păstorul întristat,  
Pe crestele albastre de munți, când s'a 'nserat.  
O cântă la fântâna din mijlocul răscrucii  
Suratele, și'n codrii o șueră haiducii...  
E cântecul de veacuri păstrat și fără preț,  
Născut din cine știe ce tainic cântăreț.  
E sufletul nostalgic, neînțeles și mare  
Al unui neam ce simte, ce tremură și care  
Și-a 'nchis în ea întâiul și cel din urmă dor...

E doina... E suflarea vitejilor ce mor,  
E frunza 'nfiorată de şuier lung de mierlă,  
E lacrima făcută schimbată într'o perlă,  
E geniul fântastic, umil, necunoscut,  
E strigătul durerei şi-al suferinţei scut,  
Sunt visurile 'nchise în şiruri de mărgele,  
Tristeţea nesfârşită şoptită către stele,  
Cântată către ape şi codrii de stejar,  
Iubirea fără vorbe şi fără de hotar...  
E jalea, e aleanul, balsamul suferinţii,  
E'ntreaga moştenire ce ne-au lăsat părinţii,  
Trecând din gură 'n gură, trecând din an în an,  
E pâinea şi e ruga românului sărman...  
O! Cântă-mi, numai glasul tău poate să-mi aline,  
Furtuna şi durerea ce clocoteşte 'n mine;  
O! doină, dulce cântec pierdut şi 'nduioşat,  
De ce-am rămas de tine așa de 'nstrăinat?  
Chemarea ta duioasă, melodică, profundă,  
Imi răscoleşte viaţa cu fiecare undă,  
Imi sfâşie simţirea cu viersul ei ales...  
Şi cât de rău mă doare că nu te-am înţeles!

## doina încetează

S'a stins! S'a stins!... şi totuşi o dâră de lumină  
Ea mi-a lăsat în suflet. Simt uriaşa vină  
Ce-am săvârşit-o faţă de-acei bătrâni cumini...  
Dar am să-i chem şi 'ndată, ca'n faţa unor sfinţi,  
Mă voiui târi nevrednic cerşindu-le iertare...  
Le voi cădea 'n genunche...

## SCENA IV

**Cercel, apoi Spătarul Preda**

care intră prăfuit ca după un drum lung

**Cercel**

Bine-ai venit, Spătare,  
E cerul ce te-aduce povara să mi-o iei...  
Aleargă 'n grab și adună pe toți Boerii mei.

**Spătarul Preda**

Măria ta... Boerii... plecat-au din cetate...

**Cercel**

Cum?... Au plecat?

**Spătarul Preda**

Viu cale de-o zi și jumătate...  
Spre Dunăre fusesem, cum știi, să iscodesc  
Oștirea Kiajnei, care, cu ajutor-turcesc,  
Trecuse apa... Pinteni... și înapoi spre munte...  
Când, iacătă Boerii, cu Miriște în frunte,  
Mergeau ca să se 'nchine lui Mihnea...

**Cercel**

Ce vorbești?...  
Lui Mihnea să se 'nchine! Și oamenii acești

Ce n'au voit să schimbe din praviță o buche,  
 Se duc acum la Mihnea, târându-se 'n genuche,  
 Deși-l cunosc că este rău, lacom și mișel ;  
 Se pleacă să-i sărute pulpana, fiindcă el  
 N'a vrut să le 'nflorească viața 'ntâncată...  
 Mi-e scârbă... O! mi-e scârbă, să mai domnesc  
 pe-o gloată.

către Spătarul Preda

Ce oaste ai cu tine ?

**Spătarul Preda**

Trei mii de călăreți.

**Cercel**

Sunt toți oșteni de seamă ?

**Preda**

Sunt zdraveni și isteți.

**Cercel**

Trei mii... Un pumn de oaste... de-abia acum  
 [văd bine

Prăpastia adâncă dintre boeri și mine.

Fără să știu pornisem pe-un drum necunoscut...

Ei nu mă pricepură, eu nu i-am priceput.

după o pauză

Spătare, pregătește rădvane de plecare,

Iar oastea să stea gata de orice 'mprejurare.

### Spătarul Preda

Mă duc să dau poruncă...

### Cercel

Porni-vom pe 'nserat.

Spătarul ese

Ce vis măreț urzisem și cum s'a spulberat.

privind icoanele din perete

Și voi, voi ce spre mine priviți fără 'ndurare,

Vă înțeleg adâncă și tainica muștrare,

Voi, judecați acuma, străbuni, voi mă priviți

Din vechile portrete, voi toți mă dojeniți...

Mă arde ochiul vostru icoane vechi și sfinte.

Și tu, bunul meu tată? O! iartă-mă, părinte!

cade în genunchi peste amvonul din fața  
portretului lui Pătrașcu cel bun.

### SCENA V

Cercel, Boloboc

Boloboc

vârând capul pe ușe

Supus sărutăm dreapta Măr... nu-i aici... ciudat!...

Măria ta... nu-i nimeni... boerii au plecat  
 Cu toți, pe cai năpraznici ca pentru războire...  
 Nu mai pricep nimica... Să fie-o răzvrătire ?  
 Doar mă gândesc la asta și simt ca un fior...  
 M'apucă cu sfârșială... Mai bine mă scobor  
 În pivnițele mele... Acolo o să-mi vie  
 În inimă curajul și'n limbă limbuție.

Cercel se ridică

Mă 'nchin Măriei tale !...

**Cercel**

Paharnice, tu ?

**Boloboc**

Eu,

Măria Ta.

**Cercel**

Măria ta ! Ce ciudat și greu  
 Cuvânt și cum răsună ca hohotul în gură...  
 Ce ne 'nțeală este a vorbelor măsură...  
 Măria ta?... Imi vine să râd... A ! s'a sfârșit !...

**Boloboc**

mirat

Au ce să se sfârșească ?

**Cercel**

Ce fost-a rânduie!

Năluci... Orice dorință e o înșelăciune,  
Ca floarea ce-ți zâmbește pe margini de genune...  
Domnie... a! nimicuri...

**Boloboc**

Stăpâne, sunt cam prost...

Măria ta, nu este Măria Sa?

**Cercel**

Am fost!

**Boloboc**

Și-acum?

**Cercel**

Acum, jupâne, un om trudit de cale.

Tu, Boloboc, ai casa, ai pivnițele tale,  
Poți vinul din butoaie să-l schimbi, să-l pritocești;  
Eu, n'am fost niciodată, ce tu, aicea, ești,  
Pe mine nimeni, nimeni aici nu mă 'nțelege,  
Am fost, viața 'ntreagă, pribeag și fără lege,  
Un biet vântură-țară care-a trecut străin,  
Dar, ca acel, ce apa a vrut s'o schimbe 'n vin,  
Călăuzit de visuri și năzuinți nebune,  
Sfărâmat de datini și pravile străbune,  
Viața voastră veche am vrut'o s'o prefac...

**Boloboc**

Măria ta, năravul bătrân nu are leac...

**Cercel**

Da! Da! La ce bun oare să pun împotrivire?  
Sunt încă Domn. Pot încă să chem, s'adun oștire;  
Spre Dunăre, cu oastea ca fulgerul să trec,  
Și ceata lor întreagă în sânge s'o înec,  
O! Aș putea, firește, cu-a mea domnească mână  
Să-i fac să muște glodul cu frunțile'n țărână,  
Și să domnesc 'nainte, ne'nduplecat și rău...  
Dar nu vreau prețul ăsta, nu vreau să fiu călău...  
Credeam, condus în viață de viziuni senine,  
Ca să-i ridic, de-odată, din neguri pân' la mine,  
Și fiindcă pân' la dânșii nu pot să mă scobor,  
Li las ca să rămâie, aici, cu viața lor!  
Eu plec, mă duc în lume...

**Boloboc**

Atunci, pe noi, stăpâne,

Au cui ne lași?

**Cercel**

În plata lui Dumnezeu, bătrâne.

**Boloboc**

Măria ta, mă iartă dacă te-am supărat...



### Cercel

Tu, nici-decum... Ascultă... Vesteste prin palat,  
Că plec...

### Boloboc

Mi-e greu, stăpâne!

ezită o clipă, apoi ese

Se aude cântec de gitară și voci care cântă o  
romanță venețiană

Pentru fata cea mai dragă,  
După care toți suspină,  
Sub fereastră, noaptea 'ntreagă  
I-aș cânta din mandolină.

### Cercel

ducându-se la fereastră

Ei stăruesc la muncă...

Maestrul Benedetto, cu gestul, larg aruncă  
Ciocanul, care taie marmoreanul bloc ;  
Sunt toți strânși laolaltă și cântă la un loc.  
Ei vor să 'nflorească viața țării mele...  
O! Iată-l pe Giraldi acol sus pe schele,  
Călăuzit de cele mai 'nalte năzuinți,  
El pune-aureole pe frunțile de sfinți,  
Acolo-i Pugiella, poet toscan de seamă...  
Și de Lodun, ce'ncheagă cumplite țevi de-aramă...  
Iubiții mei tovarăși, cu voi, cu voi de-acum

Urca-voi de-opotrivă ispititorul drum  
 Pe care, altădată, cu suflete 'nsetate,  
 Am mers avizi de artă, de vis, de libertate!  
 Vom pribegi de-acuma cu toții și din nou  
 Vom face ca să urce melodicul ecou  
 Sub nopți venețiene...

intră Marga

## SCENA VI

### Cercel

O cât de bine-mi pare

Că ai venit! Vreau, Marga, 'nainte de plecare  
 Să 'nchid în ochi făptura-ți, s'o port cu mine'n

[veci...

### Marga

Măria ta! Ne spuse Paharnicul că pleci...  
 E-adevărat?

### Cercel

Da, Marga... din nou iau pribegia!

### Marga

Dar cum te'nduri, Stăpâne, să părăsești domnia?  
 Ți-e dor de alte țarmuri? Ți s'a urât la nol?  
 Sau poate că alt farmec te chiamă înapoi?...

**Cercel**

Plec ! Chiar în ceasul ăsta îmi va sosi rădvanul.

**Marga**

Dar ce-o să zică țara, Boerli toți, Divanul ?

**Cercel**

Divanul și Boerii ! Boerii m'au lăsat !  
Pleacăra din cetate de-un ceas și-acum s'au dat  
Cu Kiajna...

**Marga**

Cum și tata ?

**Cercel**

Și Miriște...

**Marga**

El știe

De vrajba asta ?

**Cercel**

Știe ! Da !

**Marga**

O ! Ce mișelie !

### Cercel

Să 'nvinuesc Boerii, copilă-ar fi păcat.  
 Nu Sfatul și Boerii, ci eu sunt vinovat.  
 Aș fi rostit o vorbă și-aș fi putut rămâne  
 Aici, cu ei, cu țara, cu legile bătrâne...  
 Dar să rostesc cuvântul ar mai fi trebuit  
 Ca să renunț la mine, la tot ce-am năzuit,  
 La 'ntreaga mea simțire, la visurile mele,  
 La gândurile care m'au ridicat cu ele  
 Și pe-ale căror aripi sta sufletul meu tot...  
 Și să-l prefac în zdreanță? A! nu puteam... nu  
 [pot!

### Marga

Dar poți să'nfrângi voința Boerilor, prea bine,  
 Să 'năbușești răscoala, să lupți...

### Cercel

Să lupt? Cu cine  
 Crezi tu că trebuiește de-acuma să mă bat?  
 Au cu Boeri de țară, au cu Boeri de Sfat?  
 Nu! nu! ar fi, domniță, să lupt de-aci 'nainte  
 Cu duhurile care se'nalță din morminte,  
 Cu slovele din lespezi, cu sfinții din altar,  
 Cu tot trecutul care se 'nalță unitar,  
 Cu bibliile 'n care crezut-au credincioșii,

Cu mucedele pravili, cu moșii și strămoșii,  
 Cu vornici, cu vel vornici, cu logofeți, cu popi,  
 Cu morții toți, ce aprigi s'or înălța din gropi,  
 Cu uriașul suflet al vremurilor duse,  
 Ar fi să lupt cu legea în care-un neam crezuse,  
 Ar fi să lupt aicea cu 'ntregul legământ,  
 Ce-a susținut prin veacuri un suflet și-un pământ!  
 Ar fi o nebunie!...

### Marga

Dar nu se află oare  
 Aicea, nici o minte mai înțelegătoare,  
 Să nu se afle-aicea un suflet mai ales  
 Care 'nsetat de farmec pe-al tău să-l fi 'nțeles,  
 O inimă să bată la fel cu-a ta simțire?

### Cercel

Se află... Duc cu mine adâncă mulțumire,  
 Că doar un singur suflet, aici, mă 'nțelegea,  
 Și'n el simțeam că bate, copilă, țara mea.  
 Cu inima ta bună, pioasă și senină,  
 Ai fost ca floarea care se 'ntoarce spre lumină.  
 Și din întreg trecutul care-a făcut popas,  
 Din tot ce sta de veacuri, ai fost întâiul pas,  
 Ai fost întâia rază ce negura străbate...  
 Si când voi trece mâine prin țări îndepărtate  
 Imagina ta dulce voi duce-o 'nfiorat...

apucându-i mâinile

Sunt umbrele pădurii în părul tău bronzat,  
În ochii tăi e noaptea cu ceruri largi și pline  
De stele... Cât de greu mi-e să mă despart de tine,  
Icoană-a țării mele cu farmec ne'ntrecut,  
Pierdută mai 'nainte de-a te fi cunoscut...  
De-aș fi știut ce sfântă comoară se ascunde  
În sufletul acesta!... O! simt cum mă pătrunde,  
Mă sfâșie regretul de toată viața mea.,,  
Dar e târziu acuma, e prea târziu, e prea  
Târziu...

## SCENA VII

**Cercel, Marga, Căpitanul Radu**

intrând cu Boloboc

**Căpitanul Radu**

Mărite Doamne, gătitetele rădvane

Au tras la scară.

**Cercel**

Bine... Ascultă, Căpitane,  
Zi meșterilor care lucrează încă jos,  
Că mergem cale lungă...

Căpitanul Radu ese

Iar tu cel credincios,  
Bătrânule...

stăpânindu-și durerea

dă-mi manta...

Boloboc i-aduce hlamida domnească

Nu! cea întunecată..

către Marga

Tu să-ți trăești viața așa cum ți-este dată.  
În ea stă fericirea. Nu trebui să te duci  
S'o cauți prea departe, cu visuri și năluci,  
Spre zări ce scânteiază ca străluciri de steme...  
Da! da! copilă... Floarea născută prea devreme  
O nimicește bruma din nopți încă prea reci...

### Boloboc

Și noi rămânem singuri, Stăpâne, dacă pleci?

### Cercel

Prietene, rămâneți aici cu țara toată,  
Cu viața voastră bună, tihnită și curată;  
Eu între voi de-acuma n'am ce mai căuta...  
Te las cu bine, Marga, mă duc...  
Face câțiva pași spre ușă, se 'ntoarce 'napoi s'o privească.  
Marga într'un elan suprem deschide brațele

**Marga**

Măria ta !

Cercel o strânge în brațe, apoi se smulge ușor  
Marga rămâne sprijinită de Boloboc, pe când Cercel ese

SCENA VIII

**Marga, Boloboc**

**Marga**

S'a dus !... și știu de-acuma că-i dus pe veșnicie !

**Boloboc**

căutând s'o mângâie

Nu ! Jupânițo ! are să vie... O să vie...

**Marga**

Am fi trăit o viață de basme și de vise...

**Boloboc**

Și sfinții din icoane ce bine-i zugrăvise...

**Marga**

Ce suflet bun și mare și ce frumos părea...



**Boloboc**

Iar vorbele lui toate, atunci când grăia,  
Ca să ne lumineze din suflet păreau frânte!

**Marga**

Și nimeni sub ferestre de-acum n'o să mai cânte!

CORTINA

---



## TABLA DE MATERII

---

	<u>Pag.</u>
Actul I-iu . . . . .	7
„ II-lea . . . . .	37
„ III-lea . . . . .	89
„ IV-lea . . . . .	115

